

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Säästämisen ja sijoittamisen opas palvelu- neuvojakoulutukseen

Kolari, Juha

Määttä, Juha-Matti

2014 Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Säästämisen ja sijoittamisen opas palvelu- neuvojakoulutukseen

Juha Kolari, Juha-Matti Määttä
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2014

Juha Kolari, Juha-Matti Määttä

Säästämisen ja sijoittamisen opas palveluneuvojakoulutukseen

Vuosi	2014	Sivumäärä	58
-------	------	-----------	----

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvä opas eräälle eurooppalaiselle rahoituslaitokselle toimivalle yritykselle. Tässä opinnäytetyössä kutsumme tätä yritystä nimellä Yritys X. Tavoitteena oli tehdä opas Yritys X:ssä aloittelevien palveluneuvojien koulutusjaksolle. Opinnäytetyössä käsitellään säästämiseen ja sijoittamiseen liittyviä asioita sen pohjalta, mitä palveluneuvojan tulee tietää ja osata työssään.

Molemmat opinnäytetyön tekijät työskentelevät kyseisessä yrityksessä palveluneuvojina ja ovat käyneet läpi tämän koulutusjakson. Lähtökohtana opinnäytetyölle oli opinnäytetyöntekijöiden havaitsema tarve tämän tyyppiseen lisämateriaaliin koulutusjaksolle. Ideaa ehdotettiin Yritys X:lle, jossa oltiin samaa mieltä työn tarpeellisuudesta ja annettiin lupa tehdä kyseinen työ.

Opinnäytetyön alkuosassa tutkimme sitä, miten syntyy hyvä opas. Haastattelimme teemahaastattelulla kahta Yritys X:n Helsingin keskusta-alueen uusien palveluneuvojien kouluttajaa. Selvitimme haastattelun avulla, minkälaiseen käyttöön kouluttajat tämän materiaalin haluaisivat. Tämän jälkeen tutkimme, millaisin tavoin ihminen oppii ja kehittyy sekä miten sitä voi edesauttaa tekstin ja kuvien avulla.

Opinnäytetyön lopputuloksen, eli säästämisen ja sijoittamisen oppaan, tarkoituksena on lisätä uusien palveluneuvojien tietotaitoa ja näin ollen parantaa valmiuksia annettaessa sijoitusneuvontaa asiakkaille. Opinnäytetyön teoriaosuudessa keräsimme tietoa sijoittamisesta sen perusteella, mitä palveluneuvoja tarvitsee työssään. Rajasimme työn näillä kriteereillä ja keräsimme tietoa viidestä eri sijoittamisen osa-alueesta. Näitä ovat osakesijoittaminen, korkosijoittaminen, rahastosijoittaminen, verotus sekä sijoitussuunnitelma.

Toiminnalliseen opinnäytetyöhön kerätyn materiaalin pohjalta lopputuloksena tehtiin säästämisen ja sijoittamisen opas. Opas tehtiin Word-muotoon ja se tulostetaan jokaiselle uudelle palveluneuvojalle koulutuksen lisämateriaaliksi. Opas otettiin ensin testikäyttöön yhden palveluneuvojakoulutusryhmän kanssa ja siitä saadun palautteen perusteella syntyi valmis versio, joka otetaan käyttöön.

Asiasanat osakesijoittaminen, korkosijoittaminen, rahastosijoittaminen, verotus, sijoitus-suunnitelma

Kolari, Juha; Määttä, Juha-Matti

A guide to saving and investing for customer service officer training

Year	2014	Pages	58
------	------	-------	----

The purpose of this thesis is to create a guide book about saving and investing for a finance company that operates in Europe. In this thesis the company is referred to as Company X. The target was to create a guide book for new customer service officers starting their training period at Company X. In this thesis the approach to saving and investing is based on the knowledge and know-how that a customer service officer needs in his/her job.

Both authors of this thesis work for Company X as customer service officers and have experienced this training period. The starting point for this thesis project is the authors' perceptions that there would be a need for additional material during the training period. This idea was proposed to Company X, who accepted the necessity for this thesis project and granted permission to do this work.

In the beginning of the thesis the process of creating a good guide book were researched. Two of the trainers of Company X's customer service officers working at the Helsinki central- area were interviewed, with a theme interview used as method. With the help of the information from the interview the authors were able to determine how the trainers would use the guide book. After this the different ways of learning and development were examined, in addition to methods of improving the presentation of information using pictures and text.

The purpose of the outcome of this thesis, which is the guide book, is to develop the know-how of new customer service officers and therefore improve their readiness to give investment counselling for the customers. In the theoretical section of this thesis information was obtained on investing based on what customer service officers need in their job. The subject of the thesis was limited to the criteria mentioned above and information was gathered about five different sectors of investing. These sectors are equity investment, interest investment, fund investment, taxation and investment planning.

Based on the material of this functional thesis a guide book was created for saving and investing. The guide book was done as a Word document and it will be printed out as extra material for every new customer service officer during their training period. The guide book was first tested by a group of new customer service officer trainees and based on the feedback the final version was made and it will be used in the training program from now on.

Keywords equity investment, interest investment, fund investment, taxation, investment planning

Sisällys

1	Johdanto	8
1.1	Tavoite, rajausta ja hyöty	8
1.2	Toiminnallinen opinnäytetyö	9
2	Opinnäytetyön tekemisen perusta	10
3	Miten ihminen oppii	10
3.1	Oppimisnäkökulmat	10
3.2	Oppimistyyli	10
3.2.1	Auditiivinen oppiminen	11
3.2.2	Visuaalinen oppiminen	11
3.2.3	Kinesteettinen oppiminen	11
4	Kirjoittaminen	11
5	Teksti	11
5.1	Esittämisenjärjestys	12
5.2	Tekstin sidostaminen	12
6	Oppimismateriaalin tehostaminen	13
7	Kuvitus	13
7.1	Kuvien käyttö	13
7.2	Kuvien sijoittaminen ja kuvatekstit	13
7.3	Kaaviot ja taulukot	14
7.3.1	Kaaviot ja seitsenjäsenyyksen periaate	14
7.3.2	Taulukot	14
8	Osakesijoittaminen	14
8.1	Mikä on osake	14
8.2	Osakekanta	15
8.3	Osakelajit	15
8.4	Osakekauppa pörssissä	15
8.4.1	Arvopaperipörssi	16
8.4.2	Arvo- osuustili	16
8.4.3	Osakkeiden ostaminen ja myyminen	16
8.5	Täsmäytyspäivät	17
8.6	Osakkeen arvo	17
8.6.1	Kasvu- ja arvo- osakkeet	17
8.7	Yrityksen markkina- ja kirja- arvo	18
8.8	Tunnusluvut	18
9	Korot	19
9.1	Hallinnollisesti määräytyvät korot	19
9.1.1	Ohjauskorko	19
9.2	Markkinoilla määräytyvät korot	20

9.2.1	Euribor	20
9.2.2	Eurepo.....	20
9.2.3	Pidempiaikaiset korot	20
9.2.4	Prime	20
9.3	Mikä vaikuttaa korkoihin	20
9.4	Korkosijoittaminen.....	21
9.4.1	Talletukset	21
9.4.1.1	Strukturoidut talletukset	21
9.4.2	Perinteiset joukkolainat	22
9.4.2.1	Lainaehdot	22
9.4.2.2	Tuotto, riski ja hinnoittelu	22
9.4.2.3	Merkitseminen	22
9.4.2.4	Hinnoittelu ja tuoton muodostuminen	23
9.4.3	Muut joukkolainat	23
9.4.3.1	Vaihtovelkakirjalaina	24
9.4.3.2	Pääomalaina.....	24
9.4.3.3	Optiolaina	24
9.4.3.4	Hybridilaina	24
9.4.3.5	Strukturoidut tuotteet	25
9.4.3.6	Sijoitustodistukset	25
10	Sijoitusrahastot.....	25
10.1	Mikä on sijoitusrahasto	25
10.2	Sijoitusrahaston arvo ja sijoituskohteet	26
10.3	Tuotto	26
10.4	Kulut.....	27
10.5	Miksi sijoittaa rahastoihin	27
10.5.1	Riskien hajauttaminen.....	27
10.5.2	Helppous	27
10.5.3	Laaja kirjo sijoituskohteita	27
10.5.4	Veroedut	28
10.5.5	Sijoituksen vaihto rahaksi.....	28
10.6	Erilaiset sijoitusrahastot	28
10.6.1	Pitkän koron rahastot.....	29
10.6.2	Lyhyen koron rahastot.....	29
10.6.3	Osakesijoitusrahastot.....	29
10.6.4	Yhdistelmärahastot	29
10.6.5	Muut rahastotyypit	29
11	Verotus.....	30
11.1	Ansio- ja pääomatulo	31

11.1.1	Pääomatulon verotus	31
11.2	Sijoitustuotteiden verotus	32
11.2.1	Osakkeet	32
11.2.2	Sijoitusrahastot	34
11.2.3	Joukkovelkakirjalainat	34
11.2.4	Vapaaehtoinen eläkevakuutus ja PS-sopimus	34
12	Sijoitussuunnitelma	35
12.1	Mitä sijoitussuunnitelma pitää sisällään	35
12.2	Hajauttaminen	36
12.2.1	Omaisuuslajeihin hajauttaminen	39
12.2.2	Ajallinen hajauttaminen	40
12.2.3	Toimialoihin hajauttaminen	41
12.2.4	Maantieteellinen hajauttaminen	41
12.3	Riskit	41
13	Haastattelun perusta	43
13.1	Haastattelumenetelmä	43
13.2	Pääkysymys	43
13.3	Haastattelu	44
14	Oppaan tekeminen	44
14.1	Kansisivu	45
14.2	Johdanto ja sisällysluettelo	45
14.3	Oppaan sisältö	46
14.4	Teksti	46
14.5	Kuvat	48
	Lähteet	49
	Kuviot	52
	Liitteet	53

1 Johdanto

Yritys X on todella vahva eurooppalainen rahoitusalan konserni sekä Pohjoismaiden suurin alallaan. Yrityksen toimialana on rahoitus- ja vakuutustoiminta ja se tarjoaa pankki- sekä vakuutus tuotteita niin yksityis- kuin yritysasiakkaille. Yrityksen noin 1000 konttoria, verkkopankki sekä puhelinpalvelut palvelevat yrityksen noin 11 miljoonaa asiakasta Pohjoismaissa ja Euroopassa. Henkilöstöä yrityksellä oli vuonna 2013 joulukuussa 31 300, mistä 1 800 aloittivat siellä kyseisen vuoden aikana. (Yritys X:n sisäinen materiaali.)

Kaikki uudet palveluneuvojat osallistuvat Yritys X:n perehdyttämisohjelmaan. Yrityksen palvelukonttoreissa asiakkaita vastaanottavat kassatoimihenkilöt sekä palveluneuvojat. Palveluneuvojien toimeenkuvaan kuuluu rahoitukseen, sijoittamiseen ja päivittäiseen pankkiasiontiin liittyvä toiminta. Helsingin keskusta-alueella toimii seitsemän Yritys X:n palvelukonttoria, joissa koulutetaan uusia palveluneuvoja jatkuvasti. Näihin konttoreihin palveluneuvojat myös sijoitetaan koulutusjakson päätyttyä. Palveluneuvojakoulutukseen kuuluu kahdeksan viikon perehdyttämisjakso, joka sisältää koulutuspäiviä sekä työntekoa konttorissa perehdyttäjän avustamana.

Säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvät asiat kuuluvat olennaisena osana palveluneuvojan työhön. Palveluneuvojan tulee osata antaa asiakkaille laadukasta sijoitusneuvontaa. Säästämisen ja sijoittamisen asioiden tunteminen on ehdoton edellytys laadukkaaseen sijoitusneuvonnan antamiselle. Näin ollen palveluneuvojan täytyy osata sijoittamisen perusteet Yritys X:n tuotteiden lisäksi.

1.1 Tavoite, raja-alue ja hyöty

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä opas sijoittamisen perusteista palveluneuvojakoulutukseen. Oppaan nimesimme Säästämisen ja sijoittamisen oppaaksi. Oppaan idea lähti siitä, että tälläistä juuri palveluneuvojan tarpeita vastaavaa materiaalia liittyen sijoittamisen perusasioihin ei ole aikaisemmin ollut yksissä kansissa.

Opinnäytetyön tavoitteena on tehdä valmis opas, joka on räätälöity juuri palveluneuvojan tarpeisiin. Lähtökohtana on kertoa sijoittamisen eri osa-alueista siltä osin, kuin palveluneuvojan työ vaatii. Palveluneuvojan työhön rekrytoidaan hyvin eri tietotaidon omaavia yksilöitä, etenkin sijoittamisen osalta. Toiset voivat olla hyvinkin koulutettuja sijoittamisen saralla, kun taas toiset saattavat tulla täysin eri alalta. Lähtökohtana oli tehdä oppaasta sellainen, joka palvelee niin vasta-alkajaa kuin jo vähän kehittyneempääkin henkilöä.

Rajasimme opinnäytetyön koskemaan viittä eri sijoittamisen osa-aluetta. Näitä ovat osakesijoittaminen, korkosijoittaminen, rahastosijoittaminen, verotus ja sijoitussuunnitelma. Nämä ovat ne osa-alueet, jotka palveluneuvojan tulee hallita työssään sijoittamisen osalta pystyäkseen palvelemaan asiakkaita laadukkaasti. Koska aihealue on todella laaja ja materiaalia löytyy hyvin paljon eri lähteistä, oli tavoitteenamme kerätä tarvittava tieto selkeään ja tiiviiseen muotoon yksien kansien sisään. Tätä työkalua palveluneuvoja voi käyttää jatkuvasti työs-
sään myös koulutusjakson päätyttyä.

Säästämisen ja sijoittamisen oppaasta saatava hyöty koskee Yritys X:ää yrityksenä sekä yksilöä itseään ja tätä kautta myös asiakkaat hyötyvät. Yritys X:lle hyödyt tulevat koulutuksen sekä työn laadun paranemisen myötä. Yksilön kannalta hyödyt tulevat oppimisen sekä työnteon helpottumisen kautta. Asiakkaalle koituva hyöty ilmenee laadukkaampana palveluna.

1.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyö toteutettiin opinnäytetyöntekijöiden aloitteesta Yritys X:n Helsingin keskusta-alueen konttoreille. Idea lähti opinnäytetyöntekijöiden havaitsemasta tarpeesta ja se hyväksytettiin Helsingin keskusta-alueen aluejohtossa. Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena työnä ja sen lopputuloksena syntyi valmis tuote Yritys X:lle.

Opinnäytetyön alkusosassa tutkimme, miten ihminen oppii ja miten pystymme edesauttamaan oppimisprosessia tekstin ja kuvien kautta. Tutkimusmenetelmänä käytimme kvalitatiivista menetelmää. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmän avulla pyritään ymmärtämään muun muassa jotain havaittua ilmiötä, esimerkiksi ihmisen käyttäytymisessä. Toisin kuin kvantitatiivisessä tutkimusmenetelmässä, kvalitatiivisen menetelmän avulla ei saada tarkkoja tai määrällisesti mitattavia tuloksia. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä oli ainut mahdollinen menetelmä tutkia, miten saamme lopputuloksesta parhaan mahdollisen. (Räsänen 2014.)

Opinnäytetyöhön kuuluu myös haastattelu, jolla selvitimme, minkälaisen lopputuloksen kouluttajat haluavat ja millainen käyttötarkoitus sillä voisi olla. Haastattelu toteutettiin teemahaastatteluna, jonka runkona oli 6 avointa kysymystä. Teemahaastattelu tarkoittaa haastattelua, jossa haastateltavat luovat rungon haastattelulle, jotta se pysyy valitun teeman ympärillä. Tarkkoja kysymyksiä ei varsinaisesti ole ja tämä mahdollistaa sen, että keskustelu voi edetä yllättäväänkin suuntaan. Haastattelu litteroitiin ja sen pohjalta tehtiin johtopäätökset. (KvaliMOTV 2014.)

Teoriaosa koostuu viidestä sijoittamisen eri osa-alueesta, jotka on mainittu ylhäällä. Lähtökohtanamme oli kirjoittaa teoriaosuus opinnäytetyöhön niin, että sen voi siirtää mahdollisim-

man vähin muutoksin suoraan säästämisen ja sijoittamisen oppaaseen. Koko opinnäytetyön materiaali perustuu internet-, kirjallisuus- ja Yritys X:n sisäisiin lähteisiin ja materiaaleihin.

2 Opinnäytetyön tekemisen perusta

Hyvä opas on sellainen, että se sopii siihen tilanteeseen, jossa sitä käytetään, ja se antaa sen lukijalle tarvittavat tiedot mahdollisimman ymmärrettävässä muodossa. Tämä on myös lähtökohta opinnäytetyön alkuosalle, jossa selvitämme, millä tavoin ihminen oppii. Tämän ajatuksen olemme pitäneet mielessämme koko opinnäytetyöprosessin ajan ja lopputuloksen pitää täyttää nämä kriteerit.

3 Miten ihminen oppii

Koulutustilanteessa on tärkeää tiedostaa, että ihmiset oppivat eri tavoin asioita. Asioiden omaksuminen ja niiden käsittely on yksilöllistä. Kouluttajan tulee yrittää luoda oppimistilanne ja -ympäristö sellaiseksi, joka palvelisi erilaisia yksilöitä mahdollisimman hyvin. Oppimistilanne ja -ympäristö pitävät sisällään muun muassa oppimistilan, -materiaalin, -työkalut sekä opettajan tavan opettaa ja osallistaa opetettavia. Jokaisen kouluttajan olisi hyvä käyttää apunaan tieteellisiä tutkimuksia ihmisen tavasta oppia.

3.1 Oppimisnäkemykset

Opetuksesta ja oppimisesta on monia erilaisia näkemyksiä, jotka ovat ajan myötä muuttuneet ja monipuolistuneet. Nämä näkemykset perustuvat kasvatustieteen ihmiskäsitykseen ja -kuvaan. Huomiota on siirretty ajan myötä yhä enemmän oppimiseen opetuksen ohella. Ennen vallitsevana ajatuksena oli behavioristinen oppimisnäkemys. Sen olettamuksena oli, että kun toivottavaa käyttäytymistä vahvistetaan palkitsemalla, sen odotetaan toistuvan. Näitä oletuksia todisteltiin erilaisin kokein. Nykyään ihminen nähdään aktiivisena ja itseohjautuvana toimijana sekä oppijana ja tämä perustuu pääosin humanistiseen psykologiaan. Käsitys ihmisen oppimisesta on hyvin tärkeää, koska se vaikuttaa suuresti opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen. (Itä-Suomen yliopisto 2013.)

3.2 Oppimistyylit

Ihmisillä on hyvin erilaisia tapoja oppia. Uuden informaation vastaanotto, prosessoiminen sekä mieleen palauttaminen vaihtelee yksilöittäin. Aistien kautta ihminen ottaa vastaan saamaansa uutta tietoa. Yleisesti aisteihin perustuvia oppimistyyliä on kolme: audititiivinen, visuaalinen ja kinesteettinen. (Jyväskylän yliopiston kielikeskus 2013.)

3.2.1 Auditiivinen oppiminen

Auditiivinen oppiminen on kuulemalla ja puhumalla oppimista. Paras tapa tälle ryhmälle on kuunnella opetusta ja keskustella aiheesta. Parhaimpia oppimistilanteita ovat pienryhmäaktiiviteetit, luennot ja ryhmäkeskustelut. Monesti ääneen lukeminen tai oman puheen nauhoittaminen helpottavat oppimista. (Itä- Suomen yliopisto 2013; Jyväskylän yliopiston kielikeskus 2013.)

3.2.2 Visuaalinen oppiminen

Visuaalinen oppiminen on näkemällä ja katselemalla oppimista. Kun opittava aineisto on luettavissa tekstinä tai katseltavissa kuvioina tai kuvina on oppiminen tehokkainta. Tällainen oppija palauttaa mieleensä hahmotelman opitusta tekstistä tai kuvasta tarvittaessa. Oppija voi tehostaa oppimista esimerkiksi alleviivaamalla tekstiä tai käyttämällä värejä oppimismateriaalissa. (Itä- Suomen yliopisto 2013.)

3.2.3 Kinesteettinen oppiminen

Kinesteettinen oppiminen on tekemällä tai kokeilemalla oppimista. Itse tekeminen ja liike auttavat oppimistilanteissa parhaiten. Kinesteettiselle oppijalle tiedon vastaanottaminen ja käsittely on tehokkainta silloin, kun hän on liikkeessä. Näin ollen kinesteettisen oppijan täytyisi välttää paikallaan pysymistä. Jos liikkumiseen ei ole mahdollisuutta, auttavat esimerkiksi kirjoittaminen, piirtäminen tai mallien rakentaminen. Tälle ryhmälle on ominaista, että jäsenet tietävät usein omat vahvuutensa ja heikkoutensa. (Jyväskylän yliopiston kielikeskus 2013; Jyväskylän yliopisto.)

4 Kirjoittaminen

Oppaan tekemisessä kirjoittaminen on keskeinen osa työprosessia. Kirjoittaminen on tutkimuksen ja ajattelemisen lopputulos, eli tiivistetty ja jäsennelty muoto prosessin aikana saadusta informaatiosta (Kielijelppi, 2013). Kirjoittaminen on siis tekijälleen tärkeä osa prosessia, mutta lopputuloksen pitää perustua vastaanottavan osapuolen tarpeisiin. Tämän oppaan osalta kirjoittamisen tyylin, sisällön ja rakenteen tulee olla sellainen, että se vastaa Yritys X:n vaatimuksia, mutta on myös lukijalleen mahdollisimman ymmärrettävässä muodossa.

5 Teksti

Hyvän teksti perustuu sujuvuuteen ja seurattavuuteen. Tekstissä tulee olla ikään kuin punainen lanka, joka nivoo tekstin yhdeksi kokonaisuudeksi. Teksti koostuu virkkeistä, kappaleista

ja luvuista, joiden järjestys suunnitellaan siten, että lukijan on helppo seurata juonta. Raahen Porvari- ja Kauppakoulun internet- sivujen mukaan johdonmukaisessa kirjoittamisessa kirjoittajan täytyy ottaa huomioon viisi asiaa. Näitä ovat asioiden esittämisjärjestys, tekstin sidostaminen, sanavalinnat, sanajärjestys sekä lause- ja virkerakenteet. (Kielijelppi, 2013; Raahen porvari- ja kauppakoulu, 2013.)

5.1 Esittämisjärjestys

Vaihtoehtoja asioiden esittämisjärjestykseen on pääasiassa kaksi. Ensimmäinen vaihtoehto on kertoa vanha asia ennen uutta. Näin tehtäessä tekstistä tulee loogisempi ja sitä on helpompi seurata. Toinen vaihtoehto on kertoa uusi asia ennen vanhaa, jolloin tekstin yhtenäisyys katoaa helpommin. Tällöin lukija joutuu itse ikään kuin palaamaan tekstissä taaksepäin ja jäsentämään asiat mielessään. (Kielijelppi, 2013.)

5.2 Tekstin sidostaminen

Suomen kielessä on monia tapoja sidostaa teksti yhtenäiseen ja ymmärrettävään muotoon. Kun teksti on hyvin sidostettu, lukijan ei tarvitse päätellä liikaa, miten asiat liittyvät toisiinsa. Yksi tapa sidostaa tekstiä on käyttää toistoa merkityksellisimpien sanojen kohdalla. Liiallista toistoa on kuitenkin vältettävä, koska silloin tekstin luettavuus kärsii. Toistoa voi toteuttaa myös synonyymien ja parafrasien avulla, jolloin lukijan tietoisuus samasta aiheesta kasvaa luettavuuden säilyessä. (Kielijelppi, 2013.)

Pronominien avulla saadaan sidottua kaksi lausetta yhteen siten, että jälkimmäisessä lauseessa viitataan sujuvasti edellisen lauseen korrelaattiin. Esimerkkinä pronominin käytöstä toimii seuraavat lauseet: Mies antoi banaanin apinalle. Apina söi sen. - Mies antoi banaanin apinalle, joka söi sen. Esimerkin korrelaattina on apina. Pronominin ”joka” avulla esimerkin kahdesta lauseesta saatiin muodostettua yksi sujuvampi versio. (Kielijelppi, 2013.)

Aikamuotojen avulla tekstistä tulee huomattavasti yhtenäisempi. Samaa aikamuotoa täytyy käyttää systemaattisesti samasta asiasta kerrottaessa. Jos esimerkiksi kerrotaan jostain tutkimustuloksesta, voidaan hyvin käyttää preesens-muotoa, vaikka tutkimus on tehty jo aikaa sitten. Tällöin kirjoittajan on pysyttävä preesensissä koko ajan, jotta tekstistä ei tule hajanaista. (Kielijelppi, 2013.)

Näiden lisäksi tekstiä yhdistetään muun muassa partikkelien, kuten konjunktoiden (että, jotta, koska, kun ja vaikka) ja adverbien avulla. (Kielijelppi, 2013.)

6 Oppimismateriaalin tehostaminen

Oppimismateriaalia voi tehostaa monin eri keinoin. Pelkkä teksti perusmuodossaan voi olla puuduttavaa luettavaa. Tekstiä voi tehostaa käyttämällä hyväkseen lihavointia, isoja kirjaimia, alleviivausta, kursivointia tai vaikka tekstin harventamista. Näin lukija kiinnittää huomionsa helpommin kirjoittajan haluamaan kohtaan. (Kajaanin ammattikorkeakoulu, 2013.)

7 Kuvitus

Kuvat, kuviot, kaaviot ja taulukot ovat myös erinomaisia keinoja selkeyttää sanoma. Niillä voidaan nopeammin ja tehokkaammin havainnollistaa lukijalle haluttu asia. (Arkisen asiakirjoittamisen opas, 2013.)

7.1 Kuvien käyttö

Tekijän tulee olla erittäin tarkka käyttäessään kuvia tehostuskeinona. Lukijan katse hakeutuu ensimmäisenä kuvaan. Tästä syystä kuvan täytyy olla mielenkiintoinen sekä sillä ja tekstillä pitää olla välitön yhteys. Mitäänsanomaton kuva saattaa viestiä lukijalle tylsästä tekstistä, toisaalta mielenkiintoinen kuva herättää usein lukijan mielenkiinnon tekstiä kohtaa. (Arkisen asiakirjoittamisen opas, 2013.)

Koska lukijan katse ohjautuu helposti ensimmäiseksi sivulla oleviin kuviin, voi liika kuvien käyttö aiheuttaa häiriötä tekstin lukemisessa ja ymmärtämisessä. Monen kuvan käyttö samalla sivulla aiheuttaa katseen harhailua kuvien välillä, jolloin yhden kuvan ja siihen liittyvän tekstin yhteys saattaa katketa. Kuvien liiallinen käyttö vie helposti myös painoarvoa tekstiltä. (Arkisen asiakirjoittamisen opas, 2013.)

7.2 Kuvien sijoittaminen ja kuvatestit

Kuvien sijoittelu tulee aina suunnitella siten, että se sopii hyvin esityksen kokonaisuuteen. Sen olisi hyvä olla aina samalla sivulla kuin siihen liittyvä tekstiosuus. Se tulisi myös sijoittaa kyseisen tekstiosuuden välittömään läheisyyteen, mieluiten sen yläpuolelle, viereen tai alapuolelle. (Arkisen asiakirjoittamisen opas, 2013.)

Kuvaan kuuluu aina olennaisesti kuvateksti. Kuvatekstissä ilmaistaan kuvan asiayhteys, kuitenkin hyvin lyhyesti ja ytimekkäästi ilmaistuna. Myös tekstissä on hyvä olla viittaus kuvaan, mikäli niiden yhteys ei ole selvä. (Arkisen asiakirjoittamisen opas, 2013.)

Kuvia voi myös käyttää esityksen keventämiseen. Tällöin kuvaa käytetään ikään kuin koristeena. Tämä saattaa myös auttaa lukijaa muistamaan kyseisen sivun asian, vaikkei kuva liityisikään itse tekstiin. Koristeena kuvia tulisi kuitenkin käyttää vain harvakseltaan, jottei edellä mainittu lukukokemus kärsi. Myös tekstin uskottavuus voi kärsiä, jos kuvan ja asian välillä ei ole minkäänlaista yhteyttä. Miltä tuntuisi esimerkiksi lukea raskasta lakikirjaa, jossa sivua kääntäessä ensimmäiseksi katse hakeutuisi Aku Ankkaan. (Arkisen asiakirjoittamisen opas, 2013.)

7.3 Kaaviot ja taulukot

7.3.1 Kaaviot ja seitsenjäsenyyksen periaate

Kaavioita käytetään usein kuvaamaan jonkin monimutkaisen järjestelmän rakennetta ja toimintaa. Sillä voidaan esimerkiksi havainnollistaa tiedon kulku prosessissa. Kaavion tarkoitus on selkeyttää tekstiä ja näin auttaa lukijaa hahmottamaan luettu asia paremmin. Tekstissä lukijalle kerrotaan haluttu asia yksityiskohtaisesti ja kaavio on ikään kuin yksinkertaistettu kuvaus kyseisestä asiasta. (Arkisen asiakirjoittamisen opas, 2013.)

Arkisen asiakirjoittamisen oppaassa puhutaan seitsenjäsenyyksen periaatteesta kaavioiden käytössä. Tämä tarkoittaa sitä, että jos kaaviossa on enemmän kuin seitsemän asiaa, on se jo liian monimutkainen. Jos mutkikas asia esitetään kaaviossa kaikkine yksityiskohtineen, joutuu lukija näkemään paljon vaivaa hahmottaakseen kokonaisuuden. Jos kuitenkin halutaan kuvata kaikki yksityiskohdat kaaviossa, on hyvä jakaa kaavio osiin tai useisiin kaavioihin, joissa jokaisessa on enintään seitsemän asiaa. (Arkisen asiakirjoittamisen opas, 2013.)

7.3.2 Taulukot

Taulukoita käytetään kuvaamaan ja käsittelemään dataa aina numeraalisessa muodossa. Taulukoissa tekstiä käytetään lähinnä vain otsikoinnissa. Lukijan tulee saada taulukosta kaikki oleellinen informaatio ja hänen pitää pystyä ymmärtämään keskeinen sisältö asiasta jo pelkän taulukon avulla. Kuten kuvat ja kuviot, myös taulukot tulee sijoittaa tekstin välittömään yhteyteen. (Kajaanin ammattikorkeakoulu, 2013.)

8 Osakesijoittaminen

8.1 Mikä on osake

Osakkeella tarkoitetaan omistususuutta osakeyhtiömuotoisessa yrityksessä. Osakkeenomistaja omistaa siis yhtiöstä saman verran, mitä hänen suhteellinen osakkeenomistususuus on yrityk-

sen kaikista liikkeelle lasketuista osakkeista. Osakkeenomistaja saa maksamastaan osakkeestaan oikeuden osallistua yhtiökokoukseen sekä osallistua siellä yhtiön päätöksentekoon sillä oikeudella, joka sille on mainittu yhtiöjärjestyksessä. Osakeyhtiömuotoisten yhtiöiden pääasiallinen tehtävä on tuottaa voittoa osakkeenomistajille. Yhtiön vuosittain tekemät voitot jaetaan joko osakkeenomistajien kesken tai sijoitetaan yhtiöön sen tulevaisuuden tarpeiden ja strategian mukaisesti tai, kuten useimmissa tapauksissa, molempiin vaihtoehtoihin. Näin osakkeenomistaja saa myös rahallista korvausta tekemälleen sijoitukselle. Tätä korvausta kutsutaan osingoksi. (e-conomic 2013.)

8.2 Osakekanta

Osakeyhtiöllä voi olla osakkeita lähes kuinka paljon tahansa. Suurimmilla yrityksillä on osakkeita miljardeja. Yhdessä kaikki yrityksen osakkeet muodostavat osakekannan. Osakeyhtiötä perustettaessa kaupparekisteriin ilmoitetaan osakkeiden lukumäärä, osakkeen nimellisarvo sekä osakepääoma. Nimellisarvo osakkeelle määritellään yhtiöjärjestyksessä ja osakepääomalla kuvataan osakkeiden yhteisarvoa nimenomaan nimellisarvojen mukaan laskettuna. Nimellisarvon määrittäminen osakkeelle ei välttämättä ole pakollista, mutta osakepääoma, eli yrityksen oma pääoma, on kuitenkin jokaisella aloittavalla osakeyhtiöllä oltava. (Patentti- ja rekisterihallitus 2013.)

8.3 Osakelajit

Osakkeita voi olla yrityksessä erilaisia. Erilaiset osakelajit tai -sarjat tuottavat tällöin erilaiset oikeudet osakkeenomistajille. Yleensä poikkeavuudet osakkeissa ovat äänivaltaan tai osingon maksuun liittyviä eroja. Osakkeet jaetaan useimmiten kantaosakkeisiin sekä etuoikeutettuihin osakkeisiin. Kantaosakkeella on suurempi äänivalta yhtiökokouksissa kuin muilla osakkeilla ja etuoikeutettu osake antaa oikeuden voittoon ja mahdolliseen jako-oikeuteen ennen muita osakkeita. (e-conomic 2013.)

8.4 Osakekauppa pörssissä

Osake on myös jälkimarkkinakelpoinen rahoitusinstrumentti, jolla osakkeenomistaja voi käydä kauppaa niin halutessaan. Kun puhutaan osakesijoittamisesta, tarkoitetaan sillä yleensä kaupankäyntiä julkisten osakeyhtiön osakkeilla, joka tapahtuu arvopaperipörssissä. Jos osakeyhtiö haluaa esimerkiksi hakea rahoitusta markkinoilta tai muuten vain myydä omistustaan, voi se listautua julkiseksi osakeyhtiöksi pörssiin. Tällöin sen osakkeet tulevat myyntiin kaikille halukkaille. (e-conomic 2013; salkku.info 2013.)

8.4.1 Arvopaperipörssi

Arvopaperipörssi on digitaalisessa muodossa oleva markkinapaikka, joka tuo yhteen ostajat ja myyjät. Hinta osakkeelle muodostuu kysynnän ja tarjonnan mukaan. Kauppa tapahtuu meklareiden, eli välittäjien kautta. Pankki voi esimerkiksi toimia välittäjänä osakkeen myynti- tai osto toimeksiantoa tehdessä, jolloin se kirjaimellisesti välittää tarjouksen pörssin kaupan-
käyntijärjestelmiin. Pörssin järjestelmä toimii siten, että ensisijaisesti myynnissä on alimmal-
la hinnalla annettu myyntitarjous ja toisaalta ylimmällä hinnalla annettu ostotarjous. Kaupat
syntyvät, kun osto- ja myyntihinta kohtaavat. Saman hinnan omaavat toimeksiannot toteute-
taan saapumisjärjestyksessä. (Pörssisäätiö 2013, 20.)

8.4.2 Arvo- osuustili

Kun sijoittaja sijoittaa osakkeisiin pörssin kautta, on hänellä oltava henkilökohtainen arvo-
osuustili. Arvo-osuustilin voi avata arvo-osuustilejä pitävässä pankissa, rahoituslaitoksessa tai
Arvopaperikeskuksessa. Osakkeet säilyvät näin arvo-osuustilillä sähköisessä muodossa. Kaikki
osakeomistukset voi kirjata yhdelle arvo-osuustilille, mutta tilejä voi olla useampiakin. Arvo-
osuustilin pidosta palveluntarjoaja perii yleensä palveluhinnastonsa mukaisen maksun, minkä
lisäksi kuluja peritään myös osakkeiden siirtämisestä arvo-osuustililtä toiselle sekä osto- ja
myyntitoimeksiantoja tehdessä. (Pörssisäätiö 2013, 20.)

8.4.3 Osakkeiden ostaminen ja myyminen

Osto- ja myyntitoimeksiannot osakkeista tapahtuvat välittäjien kautta joko fyysisesti välittä-
jäyrityksen toimipaikassa tai sen tarjoaman verkkopalvelun kautta. Toimeksiantoa tehdessä
sijoittaja nimeää yrityksen jonka osakkeita hän haluaa ostaa tai myydä ja määrittää osakkei-
den lukumäärän. Tämän jälkeen asetetaan rajahinta yhdestä osakkeesta. Rajahinta on osto-
toimeksiannossa korkein ja myyntitoimeksiannossa matalin hinta, jolla toimeksiannon saa to-
teuttaa. Sijoittaja asettaa rajat myös sille, kuinka kauan toimeksianto on voimassa.

Otetaan esimerkki Talvivaaran osakkeesta, jonka kurssi olisi vaikka 0,06 euroa per osake. Si-
joittaja uskoo vakaasti kurssinousuun ja haluaa ostaa yrityksen osakkeita 1000 eurolla. Hän
kuitenkin uskoo myös, että kurssi heiluu lähipäivinä eikä halua maksaa osakkeesta kuin 0,058
euroa. Hän asettaa rajahinnaksi tuon 0,058 euroa ja osakkeiden lukumääräksi 17 240 kpl ($17\ 240 \cdot 0,058 = 999,92 \text{ €}$).

Hän haluaa pitää ostotoimeksiannon pörssissä viikon ajan, joten jos viikon sisällä toinen sijoit-
taja haluaa myydä osakkeitaan maksimissaan hintaan 0,058 euroa / osake, tapahtuu kaupat.
Jos pörssi ei ole viikon kuluessa vastaanottanut yhtään myyntitoimeksiantoa tuohon hintaan,

erääntyy ostotoimeksianto ja sijoittajan pitää uusia se, mikäli haluaa vielä saada Talvivaaran osakkeita omistukseensa.

Mikäli sijoittaja haluaa, että kaupat toteutuvat varmasti, voi hän ostaa tai myydä osakkeita myös ”päivän hinnalla”. Tällöin toimeksianto toteutuu jos pörssissä on vastapuolelta tehty saman verran tarjouksia. Hinta määräytyy vastapuolen tarjouksen mukaan, joka saattaa poiketa huomattavastikin sen hetken kurssinoteerauksesta varsinkin, jos kyseisellä osakkeella ei käydä aktiivisesti kauppaa.

8.5 Täsmäytyspäivät

Täsmäytyspäivä tarkoittaa sitä päivää, jolloin määritellään osakkeenomistajan oikeudet saada osinko, osallistua yhtiökokoukseen tai osallistua merkintäoikeusantiin. Osakkeiden omistusoikeuden siirto kestää kolme pankkipäivää, eli kolme päivää kaupanteon jälkeen ostaja merkitään osakkeiden omistajaksi. Tästä syystä osakkeita ostaessa täytyy olla tarkkana, että kaupat tapahtuvat vähintään kolme pankkipäivää ennen täsmäytyspäivää, mikäli haluaa osakkeisiin kuuluvan oikeuden itselleen. Täsmäytyspäivät ovat erikseen osinkojen maksua, yhtiökokousta sekä osakeantia varten. Yhtiökokouksen täsmäytyspäivä on aina kahdeksan arkipäivää ennen kokousta. Osingonmaksun täsmäytyspäivä on taas kolmantena arkipäivänä yhtiökokouksen jälkeen. Osakeannin täsmäytyspäivä on yhtiön itsensä päätettävissä. (Pörssisäätiö 2013, 21.)

8.6 Osakkeen arvo

Osakesijoittaja saa osakeomistuksestaan tuottoa kahdella eri tavalla. Toinen on aiemmin mainittu osinkotuotto ja toinen osakkeen arvonnousu. Koska osakkeen arvo voi myös laskea ja osinkojakaan ei välttämättä jaeta, on osakesijoittamisessa omat riskinsä, mistä kerrotaan tuonnempana. Ottamalleen riskille sijoittaja haluaa mahdollisuuden saada myös tuottoa enemmän kuin saisi riskittömässä vaihtoehdossa.

8.6.1 Kasvu- ja arvo- osakkeet

Osakkeet voidaan jakaa karkeasti kahteen eri kategoriaan sijoittajan näkökulmasta. Nämä ovat kasvuosakkeet ja arvo-osakkeet. (Pörssisäätiö 2013, 13.)

Kasvuosakkeilla tarkoitetaan nimensä mukaan sellaisten yritysten osakkeita, joiden liikevaihdon kasvu sekä yleinen kasvuvauhti on nopeaa. Hyvin usein pienet juuri aloittaneet yritykset ovat tällaisia. Kasuvat yritykset käyttävät usein mahdolliset voitot investointeihin ja tarpeisiin, joita kasvu edellyttää ja maksavat tästä syystä vähän tai ei ollenkaan osinkoja. Myös näiden yritysten osakkeiden hinnat nousevat ja laskevat rajummin ja nopeammin kuin keskimää-

rin pörssissä. Sijoittaja kuitenkin näkee kasvuyrityksessä mahdollisuuden saada tuottoa ennen kaikkea osakkeen arvonnousun myötä ja odottaa sen olevan vauhdikkaampaa kuin arvo-osakkeella. (Pörssisäätiö 2013, 13.)

Arvo-osakkeista saa sen sijaan hyvin usein säännöllisesti hyvät osingot vuosittain eikä osakekurssin heilunta ole niin voimakasta kuin kasvu-osakkeiden kohdalla. Näihin sijoittava hakee ehkä maltillisempaa tuottoa ja luottaa osakkeiden arvonnousuun pitkällä aikavälillä. (Pörssisäätiö 2013, 13.)

8.7 Yrityksen markkina- ja kirja- arvo

Samuli Knüpfer ja Vesa Puttonen avaavat kirjassaan *Moderni rahoitus* eri yritysten markkina-arvon ja kirja-arvon eroa (Knüpfer & Puttonen 2011, 89-90). Kirja-arvon saa selville, kun lasketaan yrityksen oma pääoma osakkeiden lukumäärällä, eli osakekohtainen oma pääoma. Tämä on tietyllä tavalla osakkeen reaalin hinta tässä hetkessä. Sijoittaja kuitenkin katsoo tulevaisuuteen ja laskee tulevia osinkotuottoja sekä arvonnousun mahdollisuuden ja hinnoittelee osakkeen näiden perusteella. Tämä hinta on osakkeen pörssihinta ja se kertoo yrityksen markkina-arvosta.

8.8 Tunnusluvut

Osakesijoittajalle päätöksenteon tueksi on kehitetty erilaisia yritys- ja osakekohtaisia tunnuslukuja. Nämä tunnusluvut auttavat hahmottamaan niin yrityksen taloudellista tilannetta kuin osakkeeseen liittyviä riskejä. Svenska handelshögskolanin professori Anders Löflund kertoo Pörssisäätiön haastattelussa kolme osakesijoittajalle tärkeintä osakekohtaista tunnuslukua (Pörssisäätiö 2000). Nämä ovat P/E- luku (Price/earnings per share), osinkotuotto sekä hinta/tasearvo. P/E- luku on osakkeen hinta jaettuna osakekohtainen tulos, osinkotuotto lasketaan jakamalla maksettu osinko päivän kurssilla ja hinta/tasearvo lasketaan nimensä mukaisesti jakamalla osakkeen hinta taseen osakekohtaisella omalla pääomalla.

Nämä kolme edellä mainittua tunnuslukua kertovat sijoittajien arvostuksesta osaketta kohtaan. Kun osakkeen hintaa peilataan yrityksen tekemään tuottoon, maksetun osingon suuruuteen tai oman pääoman määrään saadaan selville miten sijoittajat arvostavat nimenomaan tulevaisuuden näkymät. Jos esimerkiksi nämä tunnusluvut ovat kovin suuria suhteessa muiden osakkeiden, mutta varsinkin saman toimialan vastaaviin, on syytä ainakin yrittää selvittää syitä niille ennen kuin itse sijoittaa, jottei maksaisi turhaa ylihintaa osakkeista.

Kun katsoo kahden suuren foorumin eli Kauppalehden ja Taloussanomien pörssi- välilehdeltä jonkun yrityksen tunnuslukuja, huomaa että P/E- luku, markkinahinta, tulos ja osingot ovat

aina mukana niissä. Siksi myös palveluneuvojan on syytä tietää ainakin nämä seikat tunnusluvuista jos asiakas haluaa niistä kysellä.

9 Korot

Korot vaikuttavat lähes jokaisen ihmisen elämään jollain tavalla. Ne vaikuttavat esimerkiksi suoraan asunovelallisten ihmisten elintasoon asuntolainan viitekoron kautta. Korot vaikuttavat myös epäsuorasti yleiseen talouden kehitykseen ja taloudelliseen toimintaan. Sijoittajan kannalta korkotason nousu tai lasku vaikuttaa suoraan monien säästöjen ja sijoitusten tuottoihin. Korot jaetaan hallinnollisesti määräytyviin ja markkinoilla määräytyviin korkoihin. (Pörssisäätiö 2013, 4.)

9.1 Hallinnollisesti määräytyvät korot

Merkittävimmät hallinnollisesti määräytyvät korot ovat keskuspankkien määräämät ohjauskorot. Ohjauskoroilla keskuspankit pyrkivät vaikuttamaan markkinoiden korkotasoon, ihmisten ja yritysten käyttäytymiseen sekä sitä kautta inflaatioon. Merkittävimmät keskuspankit maailmalla ovat Yhdysvaltojen keskuspankki Federal Reserve (FED), euroalueen keskuspankkina toimiva Euroopan keskuspankki (EKP) ja European Central Bank (ECB). EKP:n keskeisin tehtävä on pitää euroalueen hintataso vakaana, eli inflaation pitäminen kurissa ja deflaation estäminen. FED pyrkii näiden tehtävien lisäksi vielä olemaan tukena talouden kasvulle. (Pörssisäätiö 2013, 4.)

9.1.1 Ohjauskorko

Ohjauskorko on keskuspankkien merkittävin työkalu jolla ne pystyvät torjumaan inflaatiota. Ohjauskorolla tarkoitetaan sitä korkoa millä keskuspankki tarjoaa pankeille lainaa. Keskuspankit määrittelevät ohjauskoron pääsääntöisesti sen mukaan onko inflaatio kasvussa vai lasussa. Tilannetta, jossa ihmiset lisäävät kulutustaan ja yritykset laajentavat toimintaansa, kutsutaan yleisesti noususuhdanteeksi, jolloin inflaatio yleensä kasvaa. Tällöin koko pankkisektori on nettomääräisesti lisärahan tarpeessa, jolloin se lainaa sitä keskuspankeilta. Tällaisissa tilanteissa keskuspankit nostavat ohjauskorkoa, jolloin pankkien rahoituksen kustannukset nousevat, mikä vaikuttaa markkinakorkoihin ja sitä kautta asiakkaiden lainoihin. Keskuspankit siis pyrkivät hillitsemään talouden kasvua ja välttämään sen ylikuumenemista. Tilanteessa jossa talous on taas taantumassa, tekevät keskuspankit vastakkaisen liikkeen eli laskevat ohjauskorkoa. Alentuneilla koroilla pyritään saamaan ihmisiä kuluttamaan ja yrityksiä tekemään investointeja enemmän lainakustannusten pienentyessä. (Pörssisäätiö 2013, 4.)

9.2 Markkinoilla määräytyvät korot

9.2.1 Euribor

Euribor- korot ovat euroalueella yleisimmät markkinoilla kysynnän ja tarjonnan mukaan määräytyvät korot. Ne ovat euroalueella käytettäviä viitekorkoja, jotka määräytyvät keskiarvona koroista, joilla suurimmat eurooppalaiset pankit ovat valmiita tarjoamaan lainaa toisille vastaaville pankeille ilman erityisiä vakuuksia. Euribor- korot ovat hyvin tärkeitä korkoja ihmisille, koska esimerkiksi useat asuntolainat ovat sidottu tietyn pituisiin euribor- korkoihin. Euribor- korkoja lasketaan liikkeelle eri ajanjaksoille, aina viikosta kahteentoista kuukauteen. (Pörssisäätiö 2013, 5.)

9.2.2 Eurepo

Liikkeellelaskettaville eurepo- koroille taas on asetettu vakuus, jota euribor- koroilla ei ole. Tämän vuoksi ne ovat hieman alempia, koska riski on pienempi. Vakuutta lukuun ottamatta ne ovat hyvin samanlaisia euribor- korkojen kanssa. (Pörssisäätiö 2013, 6.)

9.2.3 Pidempiaikaiset korot

Yli vuoden pituisille korkojaksoille koron määrä voidaan laskea epäsuorasti useampivuotisten joukkolainojen noteerauksista sekä koronvaihtosopimuksista. Yleisesti mittarina koron määrittämiseen käytetään valtion maksamia korkotuottoja liikkellelaskemistaan joukkolainoista. Hyvin monilla valtioilla on kaupankäynnin kohteena vuodesta jopa 30 vuoden joukkolainoihin. (Pörssisäätiö 2013, 6.)

9.2.4 Prime

Pankkien prime- korot ja peruskorot ovat yleisimpiä puolittain hallinnollisesti määräytyviä korkoja. Niiden taustalla on jokin periaate, joka sitoo ne markkinakorkojen muutoksiin, vaikka ne määräytyvätkin hallinnollisesti. Prime- korko on pankin oma viitekorko, jonka tasosta pankki päättää sovittujen sääntöjen mukaan. Niiden tasoon vaikuttavat muun muassa tulevaisuuden näkymät, markkinakorot, inflaatio-odotukset sekä talletusten ja luottojen tarjonnan ja kysynnän suhde. (Pörssisäätiö 2013, 6.)

9.3 Mikä vaikuttaa korkoihin

Lyhyet korot määräytyvät hyvin pitkälti ohjauskoron mukaan, kysyntä ja tarjonta kuitenkin huomioiden. Odotukset tulevan ohjauskoron muutoksesta sekä ihmisten ja yritysten yleinen

halukkuus ottaa lainaa ja säästää vaikuttavat heti jo muutamaa kuukautta pidempiin korkoihin. Sijoitusten helppo siirtäminen paikasta toiseen on saanut aikaan sen, että eri alueiden korkotasot vaikuttavat toisiinsa. (Korot.org 2013.)

Mitä pidempiaikaisia korot ovat, sitä enemmän inflaatio- odotukset vaikuttavat niihin. Inflaatio-odotuksiin taas vaikuttaa se, millainen on yleinen näkemys talouden kehityksestä. Mitä suurempaa inflaatiota odotetaan, sitä korkeampaa korkoa odotetaan, koska inflaatio syö säästöjen ostovoimaa. (Korot.org 2013.)

9.4 Korkosijoittaminen

Tänä päivänä sijoittajat voivat valita lukuisten eri korkosijoitusten joukosta itselleen sopivimmat. Yksityishenkilölle parhaimpina vaihtoehtoina pidetään kuitenkin talletuksia ja joukkolainoja. Voidaan sanoa, että sitä enemmän löytyy vaihtoehtoja mitä isompi sijoitettava summa on. Tällöin tarkoitetaan kuitenkin usein esimerkiksi yhteisöjä jotka sijoittavat suurempia summia. Yksityinenkin sijoittaja pystyy nykyään sijoittamaan melkein mihin vain korkorahastojen kautta. (Pörssisäätiö 2013, 9.)

9.4.1 Talletukset

Talletustilejä on nykyään hyvin paljon erilaisia, mutta sijoitustalletukset ovat yleisesti määraaikaisia. Niiden korko ja sijoitusaika kulkevat useimmiten käsi kädessä; mitä pidempi sijoitusaika sitä suurempi korko. Kuitenkin myös sijoituksen suuruus saattaa vaikuttaa korkoon. Korko kerrotaan sijoittajalle useimmiten etukäteen ja hän saa eräpäivänä sijoituksen korkoineen. Osassa tuotteita on mahdollista nostaa varat pois ennen eräpäivää tililtä, mikä saattaa olla hyvinkin arvokas etu jos korot nousevat ja sijoittaja saa sijoitettua varat uudestaan paremmalla korolla. Normaalisti sijoittaja joutuu maksamaan pankille jonkun tietyn summan tai prosentin, jos hän haluaa nostaa varat tililtä ennen eräpäivää. (Pörssisäätiö 2013,9.)

Talletukset ovat usein hyvin turvallisia sijoituksia ja varojen menettämisen riski on todella alhainen vakavaraisissa pankeissa. Esimerkiksi suomalaisissa pankeissa tallettajan säästöjen takaisinmaksu on taattu aina 100 000 euroon saakka(tilanne 2014). Talletuksien korko on tällä hetkellä todella heikko, joten varallisuuden kasvattamiseen pelkästään talletuksien käyttämistä ei voi suositella. (Pörssisäätiö 2014, 9.)

9.4.1.1 Strukturoidut talletukset

Tarjolla on myös nykyään strukturoituja talletuksia. Kyseessä on määräaikainen talletus, jonka tuotto muodostuu kiinteästä korosta ja mahdollisesta lisäkorosta. Lisäkoron toteutuminen

riippuu tiliehdoissa ilmenneen kohde-etuuden arvon kehityksestä talletusajan kuluessa. Kohde-etuutena voi olla esimerkiksi tiettyjen osakkeiden kurssinmuutokset tai pörssi-indeksi. Tällaiset talletukset siis yhdistävät osakekurssien mahdollisen nousun määräaikaisen talletuksen helppouteen ja riskittömyyteen. (Pörssisäätiö 2014, 9.)

9.4.2 Perinteiset joukkolainat

Joukkovelkakirjalainoilla eli jvk- lainoilla tarkoitetaan sitä, kun yritykset, valtiot, kunnat tai muut yhteisöt ottavat lainaa yleisöltä ja tarjoavat vastikkeeksi lainatodistusta. Lainat ovat liikkeellelaskettaessaan juoksuajaltaan useampivuotisia. Niiden historia on todella pitkä aina 1200- luvun Italiasta nykypäivään. Suomessakin monien merkittävien rakennelmien, kuten rautateiden, rakentaminen on rahoitettu jvk- lainoilla. (Pörssisäätiö 2013, 11.)

9.4.2.1 Lainaehdot

Sijoittajan kannalta tärkeimmät tiedot jvk- lainoissa on laina-aika ja kuponkikorko. Lainaehdot löytyvät aina liikkeellelaskijan myyntiesitteestä. Kuponkikorko jvk- lainoissa on yleensä kiinteä, mutta se voidaan sitoa myös esimerkiksi viitekorkoon tai inflaatioon. Sijoittajan kannalta on myös tärkeä tietää maksetaanko kuponkikorko kerran vuodessa (yleistä Euroopassa), vai monta kertaa vuodessa (yleistä Yhdysvalloissa). Itse laina maksetaan takaisin joko vuosittaisina lyhennyksinä tai kerralla niin sanottuna bullet- lainana. Myyntiesitteestä sijoittaja löytää myös muita tärkeitä tietoja lainasta kuten emissiokurssi, koronlaskentaperuste ja lainan valuutta. (Pörssisäätiö 2014, 11.)

9.4.2.2 Tuotto, riski ja hinnoittelu

Joukkovelkakirjalainat ovat yleensä parempituottoisia korkosijoituksia kuin talletukset. Niitä suositellaan muutaman vuoden mittaiseen säästämiseen. Niiden riskitaso vaihtelee valtavasti. Hyvässä taloudellisessa tilanteessa olevan valtion omassa valuutassa liikkeellelaskemat obligaatit ovat yleensä kohtalaisen vähäriskisiä. Toisesta ääripäästä löytyvät taas yritysten high yield- lainat, jotka luokitellaan korkeariskisiksi lainoiksi. Mitä enemmän riskiä lainan takaisinmaksuun liittyy, sen suurempaa korkoa liikkeellelaskijan on luvattava lainalleen. (Finanssivalvonta 2011, Nordea 2014.)

9.4.2.3 Merkitseminen

Jvk- lainoihin yksityinen sijoittaja pääsee käsiksi joko merkitsemällä niitä liikkeellelaskun yhteydessä tai käymällä niillä kauppaa liikkeellelaskun jälkeen. Minimerkinnot jvk- lainoissa ovat usein kohtuullisen suuret, mutta myös esimerkiksi tuhannen euron minimerkintähin-

taisiakin lainoja voi löytyä. Rahaston kautta jvk- lainoihin pystyy sijoittamaan pienemmälläkin summalla. (Pörssisäätiö 2013, 12.)

9.4.2.4 Hinnoittelu ja tuoton muodostuminen

Osakkeet ja jvk- lainat hinnoitellaan hieman eri tavoin. Jvk- lainan hintaa merkitään prosentilla kyseessä olevan lainan nimellisarvosta, jolloin saadaan hinnoiteltua erisuuruiset lainat samalla luvulla. Lainasta maksettava summa saadaan kertomalla nimellisarvo prosenttiluvulla. 100 % tarkoittaa sitä, että lainan hinta on tasan nimellisarvon. Jos hinta on esimerkiksi 102 %, joutuu 10 000 € nimellisarvoisesta lainasta maksamaan 10 200 €. Kun taas hinta on alle 100 %, lainasta maksettava hinta on nimellisarvoa pienempi. (Pörssisäätiö 2013, 12.)

Usein yksityissijoittajat pitävät kuitenkin jvk- lainansa erääntymiseen asti, milloin he eivät välitä kauheasti lainan hinnan vaihtelusta juoksuaikana. Jvk- lainojen, niin kuin muidenkin sijoitusinstrumenttejen arvo on tulevien kassavirtojen nykyarvojen summa diskontattuna tuottovaatimuksella. Tästä syystä lainan arvo on riippuvainen esimerkiksi korkotasosta. Jos korkotaso nousee, laskee se lainan arvoa koska lainan lupaaman kassavirran nykyarvo on pienempi. (Pörssisäätiö 2013, 12.)

Sijoittajan tuotto jvk- lainoissa muodostuu mahdollisesta myyntivoitosta tai - tappiosta ja koroista. Kuponkikorko (nimelliskorko), efektiivinen korko ja tuotto ilmoitetaan aina liikkeellelaskettavaa lainaa merkittäessä. Lainan efektiivinen korko lasketaan siten, että kuponkikorkoa verrataan lainan merkintähintaan. Merkintähinnan poiketessa nimellisarvosta, eli 100 %, efektiivinen korko joko nousee tai laskee. Tärkein asiaa mikä sijoittajaa kuitenkin kiinnostaa on lainan tuotto- odotus pidettäessä lainan eräpäivään saakka, eli efektiivinen tuotto. (Pörssisäätiö 2013, 13.)

Myydessään jvk- lainan sijoittajan tulee ottaa huomioon myyntikulut ja yleisen korkotason muutos. Korkojen nousu on voinut laskea lainan myyntiarvon alle nimellisarvon. Toisaalta sijoittaja voi saada suurenkin lisätuoton, jos hän myy lainan kesken juoksuaajan ja lainan arvo on noussut esimerkiksi korkojen laskun seurauksena. (Pörssisäätiö 2013, 13.)

Suurin riski jvk- lainoissa on lainan takaisinmaksussa eli luottoriski. Jvk- lainoihin liittyy aina myös korko- ja inflaatoriski sekä valuuttariski. (Pörssisäätiö 2013, 14.)

9.4.3 Muut joukkolainat

Muita joukkolainoja on esimerkiksi pääoma-, optio- ja vaihtovelkirjalainat, hybridilainat ja erilaiset strukturoidut lainat. Riskimielessä nämä sijoittuvat käytännössä tavallisten joukkolainojen ja osakkeiden väliin. (Pörssisäätiö 2013, 16.)

9.4.3.1 Vaihtovelkakirjalaina

Vaihtovelkakirjalainoissa, eli vvk-lainoissa, sijoittajilla on oikeus vaihtaa velkakirja joko kokonaan tai osittain yhtiön osakkeisiin. Sijoittaja saa vvk-lainoissa vuotuista kuponkikorkoa, joka ilmoitetaan liikkeellelaskun yhteydessä. Tässä yhteydessä ilmoitetaan myös se, millä hinnalla lainan omistaja voi vaihtaa lainan osakkeisiin. Vvk:n liikkeellelaskevan yhtiön osakekurssin noustessa kannattaa sijoittajan vaihtaa laina osakkeisiin, koska tällöin hän saa ne halvemmalla kuin niiden kyseisen hetken markkinahinta on. Osakekurssin laskiessa sijoittajalla on niin sanotusti turva kurssilaskua vastaan, koska vaihtovelkakirja maksetaan hänelle takaisin lainaehtojen mukaisesti ja osakkeisiin vaihto on vapaaehtoista. Vaihto-oikeutta ei saa erottaa velkakirjasta, vaan niillä käydään kauppaa yhtenä arvopaperina jälkimarkkinoilla. (Pörssisäätiö 2013, 16.)

9.4.3.2 Pääomalaina

Pääomalainalla yhtiö pyrkii parantamaan omaa vakavaraisuuttaan, koska se saa lukea pääomalainalla keräämänsä varat omiin varoihinsa. Pääoman takaisinmaksu ja koronmaksu edellyttävät yhtiöltä tiettyjen ehtojen täyttymistä mitkä selviävät lainaesitteestä. Sijoittajalle tämä tarkoittaa lisääntyvää riskiä ja pääomalainoja ei suositella aloitteleville sijoittajille. Pääomalainat voivat olla tavallisten joukkolainojen tai vaihtovelkakirjalainojen kaltaisia. (Pörssisäätiö 2013, 16.)

9.4.3.3 Optiolaina

Optiolaina koostuu kahdesta osasta; optiotodistuksista ja optiolainavelkakirjasta. Optiotodistuksen avulla sijoittaja saa merkitä yhtiön osaketta ennalta sovittuun hintaan pitkän ajan kuluessa. Optiolainavelkakirjoille taas maksetaan vuotuista korkoa, joka on yleensä alhaisempi kuin tavallisten joukkolainojen, koska sijoittajalla on mahdollisuus saada lisätuotto osakkeen arvonnoususta optiotodistuksella. Optiotodistuksilla merkittävä osakkeiden hinta, määrä ja merkitsemisaika määritellään lainaehdoissa. Optiolainavelkakirjalla ja optiotodistuksella voidaan käydä kauppaa myös erikseen jälkimarkkinoilla. (Nettilaki 2013.)

9.4.3.4 Hybridilaina

Hybridilaina on joukkolaina, jolle ei ole määritelty erääntymispäivää, ja jota yritykset käyttävät lainainstrumenttina. Se on IFRS- säännösten mukaan yhtiön oman pääoman ehtoinen velkainstrumentti, joten yritykset pystyvät parantelemaan taloudellisia lukujaan sen avulla. Konkurssitilanteessa hybridilainat ovat muita lainoja huonommassa asemassa, siksi yritysten onkin luvattava sijoittajille huomattavasti parempaa korkoa verrattuna muihin joukkolainoihin. (Pörssisäätiö 2013, 17.)

9.4.3.5 Strukturoidut tuotteet

Rahoituslaitokset tekevät sijoittajille joukkolainojen kaltaisia sijoitusinstrumentteja, joita kutsutaan strukturoiduiksi tuotteiksi. Niiden tuotto perustuu esimerkiksi tiettyjen osakkeiden tai osakeindeksien arvon kehitykseen. Strukturoidut tuotteet sopivatkin sijoittajille, jotka haluavat riskeerata sijoituksen tuoton mutta haluavat säilyttää sijoituksen nimellisarvon. Näitä tuotteita kutsutaankin usein pääomaturvatuiksi tuotteiksi. Yksi yleisin strukturoitu tuote on indeksilaina, jonka osa tai koko tuotto on sidottu jonkin tietyn indeksin kehitykseen laina-ajan kuluessa. Laina-ajan päättyessä sijoittajalle maksetaan takaisin nimellispääoma ja mahdollisesti toteutunut tuotto. (Alexandria 2014.)

9.4.3.6 Sijoitustodistukset

Sijoitustodistuksilla tarkoitetaan joukkolainoja lyhytaikaisempia korkoinstrumentteja. Ne ovat yleensä hyvin likvidejä instrumentteja ja niillä käydään kauppaa rahamarkkinoilla. Ne ovat nollakorkoisia, joten niiden tuotto perustuu osto- ja myyntihetken kassavirtojen erotuksesta. Sijoitustodistukset eivät ole tarkoitettu piensijoittajille, sillä minimisijoitus on usein yli 100 000 €. Toki näihin voi päästä osalliseksi lyhyen koron rahastojen kautta kuka vain. (Pörssisäätiö 2013, 19.)

10 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastolaki tuli voimaan Suomessa vuonna 1987, jonka jälkeen ensimmäiset sijoitusrahastot aloittivat toimintansa. Sijoitusrahastojen suosio on kasvanut huimasti hieman yli 25 vuodessa, sillä vuoden 2013 syyskuussa sijoitusrahastojen yhteenlaskettu arvo oli jo liki 73 miljardia euroa Finanssialan keskusliiton kuukausiraportin mukaan.

10.1 Mikä on sijoitusrahasto

Sijoitusrahastolla tarkoitetaan sijoituskohdetta, johon ihmiset voivat sijoittaa varojaan. Sijoitusrahasto toimii siten, että se kerää sijoittajiltaan varoja, jotka se sijoittaa useisiin eri sijoituskohteisiin. Sijoitusrahaston omistaa siihen sijoittaneet yksityiset henkilöt, yritykset tai

muut yhteisöt siinä suhteessa minkä verran he ovat siihen sijoittaneet. Sijoitusrahastoja hallinnoi aina rahastoyhtiö, pääasiassa siis pankit tai pankkiiriliikkeet. Rahastoyhtiö sijoittaa varat sen sijoituspolitiikan mukaisesti, mikä on määritelty rahaston säännöissä. Rahastoyhtiön on kuitenkin annettava sijoitusrahaston varat säilytysyhteisön säilytettäväksi, jotta ne pysyvät erillään rahastoyhtiön omasta omaisuudesta. (Pörssisäätiö 2012, 5.)

Sijoitusrahaston pääoma vaihtelee sen mukaan, kuinka paljon rahasto-osuuksia lunastetaan pois ja kuinka paljon uusia rahasto-osuuksia merkitään. Sijoitusrahastossa olevien sijoitusten pörssikurssien ja korkotason aiheuttamat arvomuutokset vaikuttavat myös pääoman määrään. (Pörssisäätiö 2012, 5.)

10.2 Sijoitusrahaston arvo ja sijoituskohteet

Sijoitusrahaston arvo muodostuu suoraan sen mukaan kuinka suuri on sen omistamien arvopapereiden markkina-arvo. Yksittäisen rahasto-osuuden arvo lasketaan koko sijoitusrahaston arvosta. Rahasto-osuuden arvo on aina sama niin rahasto-osuuden lunastajalle kuin uuteen osuuteen sijoittajallekin. (Pörssisäätiö 2012, 5.)

Sijoituskohteena rahastoilla voi olla esimerkiksi osakkeita, joukkolainoja tai lyhytaikaisia rahamarkkinavälineitä. Sijoituskohteet muodostavat yhdessä sijoitusrahaston. Perinteiset sijoitusrahastot jaetaan kolmeen eri luokkaan; osake-, korko- ja yhdistelmärahastoihin. On olemassa kuitenkin myös paljon muita sijoitusrahastoja, kuten raaka-ainerahastot, vipurahastot, hedgerahastot, ETF- sijoitusrahastot, kiinteistörahastot ja indeksirahastot. (Pörssisäätiö 2012, 9-12.)

Sijoitusrahastot ovat helppo tapa sijoittaa arvopaperimarkkinoille. Sijoitusrahastoihin pääsee mukaan usein pienellä pääomalla ja niihin pystyy sijoittamaan niin kertasijoituksina kuin esimerkiksi säännöllisesti kerran kuukaudessa. Sijoitusrahaston osuuskien lunastaminen onnistuu myös useimmissa tapauksissa helposti. Sijoittamalla sijoitusrahastoon saadaan hyötyä maantieteellisestä hajauttamisesta, ajallisesta hajauttamisesta ja omaisuuslajihajauttamisesta vattomasti. (Pörssisäätiö 2012, 3-4.)

10.3 Tuotto

Sijoitusrahaston tuotto perustuu siihen kuinka sen eri sijoituskohteet ovat tuottaneet, eli osinkoihin, korkoihin ja siihen onko sijoituskohteiden arvo noussut vai laskenut. Yksityishenkilöiden sijoitusrahasto-osuudet ovat yleensä kasvuosuuksia, mikä tarkoittaa sitä, että heille ei jaeta lainkaan vuosittaista tuottoa, vaan se kasvattaa heidän osuutensa arvoa. On olemassa

myös tuotto-osuuksia, jolloin vuotuinen tuotto jaetaan omistajalle. Tämä tarkoittaa sitä, että sijoitusrahasto-osuuden arvo vähenee tuoton verran. (Pörssisäätiö 2012, 6.)

10.4 Kulut

Jokaisen sijoitusrahaston kulut ovat rahastokohtaisia, jotka lukevat sijoitusrahaston säännöissä. Tyypillisiä sijoitusrahaston kuluja kuitenkin ovat merkintäpalkkio, lunastuspalkkio ja hallinnointipalkkio. Merkintä- ja lunastuspalkkio ovat kuluja, jotka tulevat vain sijoitusrahasto-osuutta ostaessa tai myydessä. Hallinnointipalkkio ja jossain tapauksissa myös säilytyspalkkio peritään suoraan sijoitusrahaston arvosta. Vuotuiset maksut huomioidaan ja veloitetaan päivittäin sijoitusrahaston arvosta. (Salkku.info 2013.)

10.5 Miksi sijoittaa rahastoihin

Sijoitusrahastoihin investoimalla sijoittajalla on mahdollisuus saada monia etuja. Sijoittajan suurimpia etuja ovat muun muassa riskien hajauttaminen, helppous, sijoituskohteiden laajuus, veroedut ja sijoituksen nopea realisointi rahaksi. Lisäksi rahastojen kulurakenne suosii pienellä summalla sijoittamista niiden kautta, sillä suorissa sijoituksissa kaupankäyntikulut tai sijoituskohteen hinta saattaa olla kohtuuttoman suuri. (FIM 2013.)

10.5.1 Riskien hajauttaminen

Ehkäpä suurin sijoitusrahastojen tuoma lisäarvo sijoittajalle on riskien hajauttaminen. Tekeillä päätöksen sijoitusrahastoon sijoittamisesta, pääsee sijoittaja välittömästi käsiksi rahaston sääntöjen puitteissa hajautettuihin tuotteisiin. Sijoittajan riski pienenee aina sijoituskohteiden määrän lisääntyessä ja rahastoissa sijoituskohteiden määrä on usein todella suuri. (FIM 2013.)

10.5.2 Helppous

Toinen puoli sijoitusrahastoihin sijoittamisessa on helppous. Sijoitusrahastoa hoitaa aina ammattilainen, jolloin sijoittajan ei tarvitse itse perehtyä markkinoiden ja pörssikurssien kehittymiseen lähellekään samalla tavalla kuin esimerkiksi suoria osakesijoituksia tehdessä. Sijoitusrahastoihin pääsee myös käsiksi yleensä todella helposti. Sijoitusrahastoja voi ostaa niin kertaostoina kuin sijoittaa niihin esimerkiksi säännöllisesti kerran kuukaudessa tai kahdessa. (Pörssisäätiö 2012, 6.)

10.5.3 Laaja kirjo sijoituskohteita

Rahastosijoittamisella on myös mahdollista päästä käsiksi sellaisiin sijoituskohteisiin joihin voisi muuten olla erittäin hankalaa sijoittaa. Eri sijoitusrahastot sijoittavat varojaan ympäri maapalloa, mihin esimerkiksi suorilla osakesijoituksilla on hyvin vaikea päästä käsiksi. Sijoittaja voi valita myös sijoitusrahastoja, jotka sijoittavat sellaisiin kohteisiin, joihin tavallisen ihmisen on muuten vaikea päästä käsiksi tai edes ymmärtää niiden toimintaa, kuten esimerkiksi johdannaiset, joukkovelkakirjalainat ja erilaiset hyödykkeet. (Pörssisäätiö 2012, 6.)

10.5.4 Veroedut

Sijoitusrahastot ovat oiva sijoitusmuoto verotuksen kannalta, koska ne eivät maksa lähdeveroa korkosijoituksista tai luovutusvoittoveroa pääomasijoituksista. Sijoitusrahastoon sijoittanut henkilö maksaa veroja vasta kun hän myy sijoitusrahasto-osuuttaan voitolla. Sijoitusrahasto sijoittaa voitolliset varat uudelleen verottomasti. Tällä niin sanotulla korkoa korolle veroedulla voi olla hyvinkin positiivinen vaikutus etenkin pitkän aikavälin sijoitukseen. (Helsinki Capital Partners 2009.)

10.5.5 Sijoituksen vaihto rahaksi

Sijoitusrahasto-osuudet pystytään myös usein muuntamaan nopeasti rahaksi. Yleisesti sijoitusrahaston varallisuudesta pieni osa on käteisenä ja aktiivisesti hoidetuissa rahastoissa muutetaan koko ajan omistusten painopistettä, mikä mahdollistaa käteisen rahan säätelyn. Kuitenkin jos kurssit alkavat jostain syystä laskea ja sijoitusrahaston osuuksia aletaan lunastamaan, tulisi rahastolla olla suunnitelma mitä sijoituksia myydään ja missä järjestyksessä. (Salkku.info 2013.)

10.6 Erilaiset sijoitusrahastot

Sijoitusrahaston säännöt tulee aina olla finanssivalvonnan, tai sitä vastaavan ulkomaisen viranomaisen, vahvistamat. Sijoitusrahaston säännöistä tulee ilmentyä minkä tyyppinen sijoitusrahasto on kyseessä ja minkälaista sijoituspolitiikkaa se harjoittaa. Sijoitusrahastolaki on jakanut sijoitusrahastot joko erikoissijoitusrahastoihin tai sijoitusrahastodirektiivin mukaisiin sijoitusrahastoihin. Laki määrää tarkkoja sääntöjä sijoitusrahastodirektiivin mukaisille sijoitusrahastoille, kuten esimerkiksi miten sen riskit on hajautettava ja miten rahat ovat sijoitettava. Erikoissijoitusrahastot voivat taas poiketa näistä säännöistä. (Pörssisäätiö 2012, 9.)

Sijoitusrahastot jaotellaan taas neljään eri luokkaan sijoituskohteiden perusteella; pitkän koron sijoitusrahastot, lyhyen koron sijoitusrahastot, osakesijoitusrahastot ja yhdistelmä-sijoitusrahastot. (Pörssisäätiö 2012, 9.)

10.6.1 Pitkän koron rahastot

Pitkäaikaisiin joukkolainoihin tai muihin korkoinstrumentteihin sijoittavia sijoitusrahastoja kutsutaan pitkän koron rahastoiksi. Pitkäaikaisten joukkolainojen laina-aika on yleensä vähintään yksi vuosi. Korkosijoituksia tehdään niin ulkomaisiin kuin kotimaisiin sijoituskohteisiin. Yrityslainoihin sijoittavia sijoitusrahastoja kutsutaan usein yrityskorkorahastoiksi ja valtion tai muihin julkisyhteisöjen lainoihin sijoittavia taas obligaatorahastoiksi. Lainojen liikkeellelaskijana toimivat useimmiten yritykset, valtiot ja julkisyhteisöt. (Pörssisäätiö 2012, 9.)

10.6.2 Lyhyen koron rahastot

Alle vuoden pituisiin korkosijoituksiin sijoittavaa sijoitusrahastoa kutsutaan lyhyen koron rahastoksi. Tällaiset sijoitusrahastot sijoittavat varansa siis rahamarkkinoille. Yleisimpiä sijoitustuotteita ovat pankkien sijoitustodistukset ja valtion velkasitoumukset. Lyhyen koron sijoitusrahastojen suurin ominaispiirre on, että ne ovat yleensä hyvin matalariskisiä. Niitä suositellaankin useimmiten varakassaksi, joka on nopeasti realisoitavissa tarvittaessa. (Investori 2013.)

10.6.3 Osakesijoitusrahastot

Osakesijoitusrahastot sijoittavat varansa nimensä mukaan pääasiassa osakkeisiin. Osakesijoitusrahastot voidaan jaotella hyvin monella eri tavalla. Yleisimmät jaottelutavat ovat maantieteellisesti, yhtiöiden koon, toimialan tai tyypin mukaan. Osakesijoitusrahastojen tavoite on yleensä ylittää sille valittu vertailuindeksi, esimerkiksi OMX Helsinki Cap- indeksi tai Dow Jones Euro STOXX 50- indeksi. (Pörssisäätiö 2012, 10.)

10.6.4 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärajitusrahastot sijoittavat varansa sekä korkoihin että osakkeisiin. Se, kuinka suuri osuus varoista sijoitetaan osakkeisiin ja korkoihin, määritellään sijoitusrahaston säännöissä. Yhdistelmärajitusrahastojen ei tarvitse kuitenkaan määritellä osakkeiden ja korkojen suhdetta jos se ei niin halua. Käytännössä siis se voi olla lähes kokonaan esimerkiksi osakesijoitusrahasto, tai vaihdella korkojen ja osakkeiden määrää markkinatilanteen mukaan. (Pörssisäätiö 2012, 10.)

10.6.5 Muut rahastotyytit

Indeksirahastot sijoittavat varansa sille valitun indeksin osakkeisiin. Indeksirahasto siis sijoittaa indeksin osakkeisiin samassa suhteessa kuin niiden paino on indeksissä. (Pörssisäätiö 2012, 11.)

Rahasto-osuusrahasto, eli rahastojen rahasto, sijoittaa varansa toisiin sijoitusrahastoihin. Tällöin sen riski on periaatteessa pienempi kuin tavallisten sijoitusrahastojen. Rahasto-osuusrahasto ei saa kuitenkaan sijoittaa yli 20 prosenttia varoistaan yhteen sijoitusrahastoon eikä yli 30 prosenttia erikoissijoitusrahastoihin. (Pörssisäätiö 2012, 11.)

Erikoissijoitusrahastojen täytyy aina sijoittaa varansa useaan eri kohteeseen. Sille ei kuitenkaan ole laissa määrätty mitään sääntöjä kuinka suurta osuutta varoistaan se saa sijoittaa tiettyyn kohteeseen. Erikoissijoitusrahastoille on tyypillistä että ne ottavat usein suurempaa riskiä kuin perinteiset sijoitusrahastot. (Pörssisäätiö 2012, 11.)

Vipurahastot käyttävät sijoituksissaan paljon johdannaisia. Sen tarkoituksena on esimerkiksi ennakoida tietyn osakkeen kurssikehitystä ja saada johdannaisten avulla suurempaa tuottoa kuin keskimääräinen osaketuotto on. Vipurahastoille on ominaista että ne ottavat huomattavasti enemmän riskiä kuin muut osakerahastot. (Pörssisäätiö 2012, 12.)

Hedge fund on yhteisnimitys hyvin erilaisille sijoitusrahastoille. Niiden tarkoituksena on pääasiassa saada jokaisessa markkinatilanteessa positiivista tuottoa. Positiivista tuottoa pyritään saamaan todella aktiivisella salkunhoidolla ja salkunhoitajalla onkin todella suuri rooli sijoitusrahaston menestyksen kannalta. Hedge fund sijoitusrahastot saavat sijoittaa varansa niin korkoihin, johdannaisiin kuin listattujen ja listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin. (Pörssisäätiö 2012, 12.)

ETF- sijoitusrahastot on noteerattu pörssissä. Niiden osuuksilla käydään kauppaa pörssissä samalla tavalla kuin suorilla osakkeilla. ETF- sijoitusrahastot ovat joko tavallisia sijoitusrahastoja tai sitten erikoissijoitusrahastoja, useimmiten ne ovat kuitenkin indeksirahastoja. (Pörssisäätiö 2012, 12.)

11 Verotus

Verotus kuuluu olennaisena osana sijoittamiseen. Sijoituspäätöksiä tehdessä sijoittaja arvioi mahdollisen tuoton tietyllä aikavälillä sekä siihen liittyvän riskin. Lopullinen, käteen jäävä tuotto on sijoittajalle se olennaisin mittari ja hyvällä verosuunnittelulla tai ainakin tiedolla voi saada aikaan lisätuottoja. Seuraavaksi käsittelemme yleisesti sijoitustuotteiden verotusta ja käymme läpi ne asiat, jotka jokaisen palveluneuvojan tulisi osata sijoitusneuvontaa annet-

taessa. Verolainsäädäntö elää ja muuttuu ja viimeisimmät muutokset on otettu voimaan vuoden 2014 alusta.

11.1 Ansio- ja pääomatulo

Yksityishenkilön tai kuolinpesän tulot luokitellaan verolainsäädännön mukaan joko ansiotuloiksi tai pääomatuloiksi riippuen siitä, miten ne ovat kertyneet. Ansiotuloiksi lasketaan muun muassa palkka, verolliset päivärahat, luontoisedut sekä Suomesta saatu eläke. Näitä tuloja valtio verottaa progressiivisesti niiden suuruuden mukaan. Sijoittajalle olennaista on kuitenkin pääomatulovero, jonka hän joutuu maksamaan niistä tuotoista, joita sijoittamalleen rahalle saa. Pääomatuloverotuksen alaiset tulot näkyvät seuraavassa taulukossa.

- Osingot pörssiyhtiöstä
- Sijoitusrahastojen tuotto
- Muut kuin korkotulon lähdeveron alaiset korkotulot
- Tulot ulkomaisista sijoituksista
- Myynti- eli luovutusvoitot
- Puunmyyntitulot
- Vuokrat
- Säästöhenkivakuutuksen tuotto
- Pääomatulo-osuus muusta kuin pörssiyhtiön osingosta
- Pääomatulo-osuus yritystulosta
- Osittain vapaaehtoisesta eläkevakuutuksesta saatu eläke
- Nosto PS-tililtä

11.1.1 Pääomatulon verotus

Pääomatuloista maksetaan vuonna 2014 veroja 30 %, mikäli tulot ovat verovuonna alle 40 000 euroa. 40 000 euron ylittävästä osuudesta veroja maksetaan 32 %. Oleellinen tieto on myös korkotulojen lähdevero, joka peritään kotimaisille talletuksille eli tileille sekä joukkovelkakirjoille maksetuista koroista. Tämä veron suuruus on 30 %. Toisin kuin pääomatulovero, on lähdevero aina lopullinen vero, jota ei tarvitse ilmoittaa Verohallinnolle ja jonka verottaja perii koronmaksun yhteydessä. (Pörssisäätiö 2013, 4-5; Verohallinto 2014.)

Nykyisen verolain mukaan myyntitappiot saa vähentää myyntivoitoista saman verovuoden aikana, kun ne ovat tapahtuneet. Sijoittajalle tämä on yksi tapa optimoida tuottoja. Mikäli haluaa kotiuttaa jostain sijoituksesta rahansa suurella voitolla, saattaa olla kannattavaa myydä myös tappiollisia sijoituksiaan, jos niitä on. Näin myyntivoitot pienenevät jolloin maksetaan vähemmän veroja. Mikäli samana verovuonna tulee pelkästään myyntitappioita, voi ne vähen-

tää viiden seuraavan vuoden aikana myyntivoitoista takautuvasti. Alle tuhannen euron myynneistä (huom. ei 1000 euron myyntivoitto) vuositason ei tarvitse maksaa pääomatuloveroa mahdollisista voitoista laisinkaan, mutta myöskään alle tuhannen euron myynneistä ei saa vähennyksiä, mikäli tulee myyntitappioita. (Verohallinto 2014.)

Pankeilta menee automaattisesti tieto verottajalle kaikista osakkeiden, sijoitusrahastojen ja indeksilainojen myynneistä ja ne näkyvät esitetyssä veroilmoituksessa, jonka verohallinto lähettää vuosittain. Henkilö on kuitenkin aina itse ilmoitusvastuullinen verottajalle tekemis- tään myynneistä, ja toisinaan verottaja vaatii selvityksiä hankinta- tai myyntihinnoista, niiden ajankohdista tai voitoista ja tappioista. Kaikista ostoista ja myynneistä pankki lähettää asiak- kaalleen kauppalaskelman ja rahastojen osalta rahastoraportin sekä arvo-osuustilistä tiliot- teen. Nämä tositteet pitää säilyttää verottajaa varten kuusi vuotta, eli sen ajan kun verotusta voidaan oikaista. Näitä voidaan myös tarvita silloin, kun verottaja vaatii lisäselvitystä kaupois- ta. (Pörssisäätiö 2013, 6.)

11.2 Sijoitustuotteiden verotus

Tässä kohdassa käymme läpi verotuksen niiden sijoitustuotteiden osalta, joiden kanssa palve- luneuvoja on tekemisissä päivittäisessä työssään. Vaikka palveluneuvojan työkuvaan ei kuulu veroneuvonta, on hyvä tietää ainakin pääkohdat eri sijoitustuotteiden verotuksesta. Se antaa asiakkaalle lisäarvoa ja asiantuntevamman kuvan palveluneuvojasta sekä parantaa näin työn laatua.

11.2.1 Osakkeet

Sijoittaja saa ostamilleen osakkeille mahdollista tuottoa kahdella eri tavalla; osingoista sekä arvonnoususta. Osingot jaetaan vuosittain mutta tuotto osakkeen arvonnoususta realisoituu vasta myyntitilanteessa. Osinkojen verotus julkisesti noteeratussa, eli listatussa yhtiöstä on seuraavanlainen: Yhtiön maksamasta osingosta 85 % on pääomatuloverotuksen alaista tuloa ja 15 % on verovapaata tuloa. Veroista saa vähentää ne kulut, jotka koostuvat arvopapereiden hoidosta tai säilyttämisestä. Omavastuu näissä kuluissa on kuitenkin 50 euroa, eli sen summan ylittävät kulut saa vähentää verotettavasta tuotosta. (Verohallinto 2014.)

Esimerkiksi Sinikka Sijoittaja saa osinkotuottoa 3000 euroa. Kulut pääomatulon hankkimisesta ovat 80 euroa.

Verotettava tulo 2550 euroa ($3000\text{€} \cdot 0,85$)

Veroton tulo 450 euroa ($3000\text{€} \cdot 0,15$)

Pääomatulojen hankkimisesta koituva vähennys 30 euroa ($80\text{€} - 50\text{€}$)

Maksettava vero 756 euroa ($0,3 \cdot [2550\text{€} - 30\text{€}]$)

Jos pääomatulojen hankinnasta koituvat kulut ovat suuremmat kuin pääomatulot, saa 30 % niiden erotuksesta vähentää ansiotulojen veroista alijäämähyvityksenä. Enimmäismäärä tälle hyvitykselle on kuitenkin 1400 euroa lapsettomalle henkilölle, 1800 euroa jos on yksi alaikäinen lapsi ja 2200 euroa jos on useampi alaikäinen lapsi. Verottaja ottaa ennakonpidätyksenä osinkotuotoista 25,5 %, mutta kaikki vähennykset pitää ilmoittaa itse verottajalle, jotta voi saada hyvitystä. (Verohallinto 2014.)

Osakkeiden myynneistä saadut voitot verotetaan pääomatuloverona siten, että myyntihinnan ja hankintahinnan erotuksesta vähennetään vielä kaupankäyntiin liittyvät kustannukset, josta saadaan lopulta verotettava summa. (Verohallinto 2014.)

Esimerkiksi Sinikka Sijoittaja on ostanut Nokian osakkeita 1000 kpl hintaan 4 euroa/kpl. Välityspalkkiota hän on maksanut tästä toimeksiannosta 80 euroa. Hän myy osakkeet hintaan 6 euroa/kpl jonka toimeksiannosta hän maksaa 100 euroa välityspalkkiota.

Ostohinta 4080 euroa ($4\text{€} \cdot 1000 \text{ kpl} + 80\text{€}$)

Myyntihinta 6000 euroa ($6\text{€} \cdot 1000 \text{ kpl}$)

Myyntikulut 100 euroa

Verotettava tulo 1820 euroa ($6000\text{€} - 4080\text{€} - 100\text{€}$)

Osakkeet myydään aina siinä järjestyksessä, missä ne ovat arvo-osuustilille hankittu. Tätä kutsutaan FIFO- periaatteeksi (First in- First out). Näin ollen ensimmäinen myyty osake on aina arvo-osuustilillä kauiten ollut osake ja hankintahinta sen mukainen. Tämä periaate on aina arvo-osuustilikohtainen eli jos omistaa saman yhtiön osakkeita kahdella eri arvo-osuustilillä, saa toiselta tililtä myydä osakkeet ja maksaa verot sen hankintahinnan mukaan, millä ne on sinne ostettu huolimatta siitä, että toisella arvo-osuustilillä on aikaisemmin hankittuja osakkeita. (Verohallinto 2014.)

Vaihtoehto todellisen hankintahinnan käyttämiselle on käyttää hankintameno-olettamaa. Jos esimerkiksi todellista hankintahintaa ei syystä tai toisesta saa enää selville, verottaja katsoo hankintameno-olettaman mukaan hankintahinnaksi 20 % myyntihinnasta, jos osakkeet ovat olleet omistuksessa alle 10 vuotta. Mikäli ne ovat olleet omistuksessa yli 10 vuotta, saa hankintahintana käyttää 40 % myyntihinnasta. Hankintameno-olettamaa saa käyttää, vaikka tietäisikin todellisen hankintahinnan. Jos käyttää hankintameno-olettamaa, ei kuluja saa vähentää myyntivoitoista, vaan verotettava tulo on aina myyntihinta - 20 % tai 40 %. (Verohallinto 2014.)

Esimerkiksi Sinikka sijoittaja on omistanut Nokian osakkeensa yli 10 vuotta ja haluaa käyttää hankintameno-olettamaa verotuksessa. Osakkeita on siis 1000 kpl myyntihinta 6€/kpl.

Myyntihinta 6000 euroa ($6\text{€} \cdot 1000 \text{ kpl}$)

Myyntikulut 100 euroa

Hankintameno-olettaman mukainen hankintahinta 2400 euroa ($6000\text{€} \cdot 0,4$)

Verotettava tulo 3600 euroa ($6000\text{€} - 2400\text{€}$)

11.2.2 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastojen verotus toimii samoin kuin osakkeiden verotus. Kun sijoittaja sijoittaa rahastoon, ostaa hän sijoittamallaan summalla osuuksia siitä. Kun hän lunastaa rahastosta rahaa, hän myy osuuksiaan pois. Näiden osuuksien ostoihin ja myynteihin käytetään FIFO-periaatetta. (Verohallinto 2014.)

Sijoitusrahastoissa on kahdenlaisia osuuksia; tuotto- ja kasvuosuus. Tuotto-osuus tarkoittaa sitä, että rahaston tuotto maksetaan vuosittain omistajan hoitotilille, jolloin tästä maksetaan myös verot vuosittain. Kasvu-osuudessa tuotto lisätään rahaston pääomaan, jolloin verotus tapahtuu vasta myynnin yhteydessä. Jos haluaa vaihtaa saman rahaston sisällä omat tuotto-osuudet kasvuosuuksiksi tai päinvastoin, ei siitä tarvitse maksaa veroa. Mikäli haluaa vaihtaa pääomansa rahastosta toiseen rahastoon, katsotaan siinä syntyvän myynti- ja ostotapahtuma, jolloin mahdollisista voitoista joutuu maksamaan pääomatuloveron. (Verohallinto 2014.)

11.2.3 Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainoja, joihin kuuluvat pankin liikkeellelaskemat sijoitusobligaatit (yleisemmin indeksilainat), verotetaan lähdeverolain mukaan. Näin tapahtuu, kun sijoittaja pitää joukkovelkakirjalainansa juoksuajan loppuun asti ja saa ehtojen mukaisen tuoton. Pankin liikkeellelaskemat sijoitusobligaatit ovat pääsääntöisesti pääomaturvattuja, mutta niihin kuuluu ylikurssiriski, joka saattaa nostaa obligaation hinnan yli sen nimellisarvon. Tämän ylikurssin saa kuitenkin vähentää verotuksessa. Sijoitusobligatioilla on jälkimarkkinat, joka tarkoittaa että ne voi myydä ennen lainan erääntymistä vapailla markkinoilla. Tällöin tuottoja verotetaan pääomaverolain mukaisesti, ja tämä on sijoittajan kannalta oleellinen tieto. Lähdevero on lopullinen vero, mutta kuten edellä on mainittu, saa pääomaverolain mukaan tappiot vähentää voitoista. Näin ollen joskus sijoitusobligaatien myynti jälkimarkkinoilla saattaa olla järkevä ratkaisu sijoittajalle huolimatta sen menestyksestä markkinoilla. (Verohallinto 2014.)

11.2.4 Vapaaehtoinen eläkevakuutus ja PS-sopimus

Pankit tarjoavat mahdollisuutta sijoittaa vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen ja pitkäaikais-säästämissopimukseen, joiden tuotot voivat olla korkotuottoja tai vakuutuksen/PS-sopimuksen kautta tehtyjä sijoituksia eri sijoitustuotteisiin. Ehtona näille sopimuksille on, että pääoman ja tuotot saa nostaa vasta kun saavuttaa lain määräämän työntekijän eläkeiän,

eräitä poikkeustilanteita lukuun ottamatta. Kaikista sopimuksista, jotka ovat tehty 6.5.2004 jälkeen, peritään pääomatulovero, kun rahaa aletaan sieltä nostaa. Aiemmin solmittujen sopusten osalta verotus saattaa olla erilainen ja näihin sopimuksiin sovelletaan sopimusvuoden verolainsäädäntöä. Hyödyt tällaisen eläkevakuutuksen tai PS-sopimuksen kautta sijoittamiseen on se, että vuosittain näihin tuotteisiin maksettuja maksuja saa nykyisen verolainsäädännön mukaan vähentää pääomatuloista aina 5000 euroon asti. Maksuja saa vähentää aikaisintaan siltä verovuodelta, jolloin vakuutettu täyttää 18 vuotta ja viimeistään siltä vuodelta, kun varoja aletaan nostaa. (Verohallinto 2014.)

12 Sijoitussuunnitelma

Jokaisen sijoittajan tulisi tehdä sijoitussuunnitelma ennen sijoituspäätösten tekoa. Tämä helpottaa päätöksen tekoa ja edesauttaa oikeiden valintojen tekoa. Jokainen voi tehdä oman sijoitussuunnitelmansa itse, käyttää apunaan pankkien verkkopankkien valmiita työkaluja tai tulla henkilökohtaisesti konttoriin tekemään sijoitussuunnitelma yhdessä palveluneuvojan kanssa. Kun pankit tarjoavat sijoitusneuvontaa henkilökohtaisesti, vaatii Finanssivalvonta että asiakkaan kokonaistilanne kartoitetaan hyvin ja sen pohjalta tehdään sijoitussuunnitelma. (Finanssivalvonta 2012; Investori 2014.)

Suora lainaus Finanssivalvonnan ohjeesta koskien sijoitusneuvontaa on seuraavanlainen: ”Sijoitusneuvontaa antavan on hankittava ennen palvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta, kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä koskevasta sijoituskemuksesta ja -tietämyksestä sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä tai palveluita. Asiakkaalle esitettävien yksityiskohtaisten kysymysten tavoitteena on tuottaa palveluntarjoajalle riittävä näkemys asiakkaan tilanteesta, jotta palveluntarjoaja voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä tai palvelua” (2012).

12.1 Mitä sijoitussuunnitelma pitää sisällään

Sijoitussuunnitelmassa tulisi ottaa huomioon sijoittajan koko taloudellinen nykytilanne. Sijoitussuunnitelma ei välttämättä pidä sisällään vain tietyn omaisuuden sijoittamista, vaan se ottaa huomioon koko oman talouden suunnittelun. Nykytilanteen tulisi käsittää ainakin tiedon kokonaisvarallisuudesta ja miten se on hajautunut, tiedon veloista sekä tulo- ja menoarvion. Näiden tietojen pohjalta sijoittaja saa kuvan siitä, millä summalla hän pystyy lähtemään tekemään uusia sijoituksia nyt ja tulevaisuudessa sekä mahdollisuuden sijoittaa säännöllisesti esimerkiksi kuukausittain. (Investori 2014.)

Sijoittajan tulisi luoda myös itselleen selkeät tavoitteet sijoituksilleen. On hyvä miettiä tulevaisuuden tarpeita ja investointeja, jotta saa jonkunlaisen arvion siitä miten pitkä sijoitusaika

kulloisellekin sijoitukselle on. Sijoittaja voi asettaa itselleen myös tuottotavoitteen, mutta silloin pitää ottaa huomioon myös siihen liittyvä riski. Useimmiten on helpompaa määrittellä se, minkälaista riskiä on valmis sietämään ja yrittää optimoida tuotto sen mukaan. Koska tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä, määrittää sijoitusaika sekä riskinsietokyky pääosin sen mihin sijoittajan kannattaa sijoittaa.

Sijoittajan tärkein sijoituspäätös on omaisuuslajihajautus. Hajauttaminen eri omaisuuslajeihin määrittää hyvin pitkälti koko sijoitussalkun tuoton ja riskin. Kun sijoittaja on tehnyt itselleen selväksi sijoitusajan ja riskinsietokyvyn voi hän niiden perusteella suunnitella sijoitussalkun omaisuuslajien painoarvot. Hajauttaminen pienentää riskiä, siksi sijoittajan tulee ottaa huomioon myös hajauttaminen eri toimialoihin, ajallisesti sekä maantieteellisesti. Näin sijoittaja pystyy optimoimaan sijoituksilleen saaman tuoton sillä riskitasolla jonka hän on valmis hyväksymään.

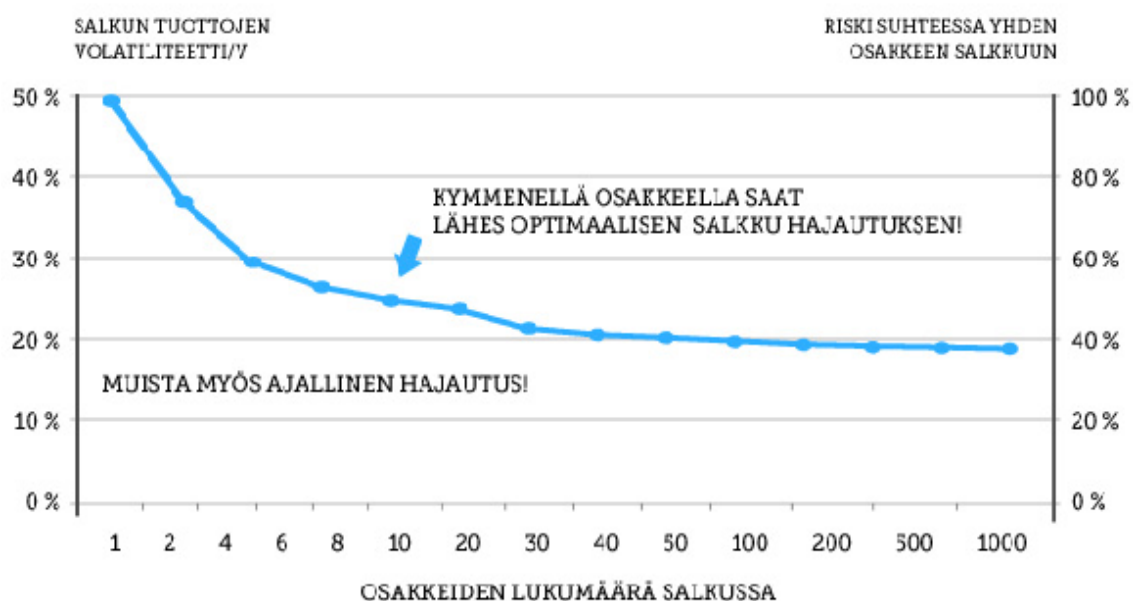

Kuvio 1. Eri sijoitusmuotojen tuotto Suomessa. (Pörssisäätiö 2014.)

12.2 Hajauttaminen

Sijoitusten hajauttamista pidetään nykyään sijoittamisen perussääntönä. Hajauttaminen perustuu portfolio- teoriaan jonka keksijänä on Harry Markowitz. Se on lähtöisin 1950- luvulta, jolloin Yhdysvaltalainen Markowitz kirjoitti siitä ensimmäisen kerran artikkelissaan. Hän sai Nobel- palkinnon työstään portfolio- teorian parissa vuonaa 1990. Teorian perusajatuksena on kuinka voidaan saada parempaa voittoa pienemmällä riskillä. (Nobelprize 2014; Taloudellinenriippumattomuus 2009.)

Portfolio- teorian ideana on siis sijoitusten hajautus ja tätä kautta joko tuoton maksimointi tietyllä riskitasolla tai riskin minimointi tietyllä tuottotasolla. Sijoitukset voidaan hajauttaa eri omaisuuslajeihin esimerkiksi lyhyisiin ja pitkiin korkoihin sekä osakkeisiin. Lisäksi sijoitukset voidaan hajauttaa omaisuuslajien sisällä, kuten valitsemalla sijoitussalkkuun monia eri osakkeita yhden osakkeen sijaan. Sijoittajan on kuitenkin tärkeä muistaa, että edes hajautuksen avulla riskiä ei voida poistaa kokonaan, vain vähentää. On laskettu, että osakesalkun riski ei vähene enää huomattavasti kun siinä on noin 50 eri osaketta. (Taloudellinen riippumattomuus 2009.)

Kuvio 2. Osakkeiden hajauttaminen (Pörssisäätiö 2014.)

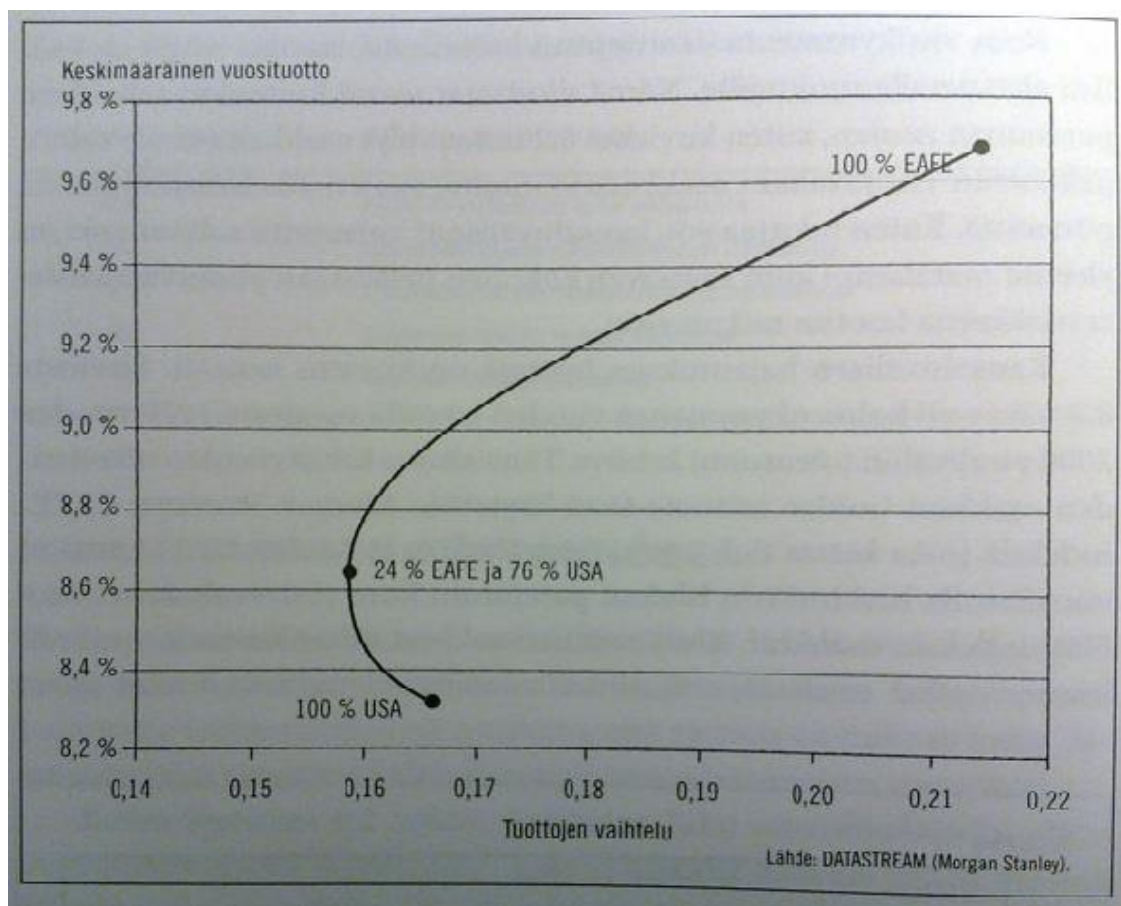
Yksinkertaistetusti hajautuksen hyöty voidaan huomata seuraavan esimerkin avulla: Oletetaan että on olemassa valtio jossa toimii vain kaksi yritystä. Toinen näistä yrityksistä valmistaa lippalakkeja ja toinen sateenvarjoja. Sää vaikuttaa kummankin yrityksen toimintaan yhtä lailla ja oletetaan että sateisten ja aurinkoisten vuosien todennäköisyys on 50 prosenttia kummallakin. Aurinkoisina vuosina lippalakkeja valmistavan yrityksen tuotto on 50 prosenttia ja sateisina vuosina se tekee tappiota 25 prosenttia. Sateenvarjoja valmistava yritys taas saa saman 50 prosentin tuoton sateisina vuosina ja 25 prosentin tappion aurinkoisina vuosina. (Malkiel 193-194.)

Sijoittaja joka päättää sijoittaa vain yhteen osakkeeseen saa puolet ajasta 50 prosentin tuottoa ja toisen puolen ajasta 25 prosenttia tappiota, tämä tarkoittaa sitä, että hänen keskimääräinen tuottoonsa, eli tuotto- odotuksensa, on 12,5 prosenttia. Yhteen yritykseen sijoittaminen

sisältäisi kuitenkin kohtalaisen suuren riskin, koska sateisia ja aurinkoisia vuosia voi tulla monta peräkkäin ja kummankin yrityksen liiketulokset vaihtelevat rajusti. (Malkiel 193-194.)

Jatketaan esimerkkiä tilanteella jossa sijoittaja laittaa rahansa kumpaankin yhtiöön yhtä isolta panostuksella. Tällaisessa tilanteessa hän saa joka vuosi 50 prosenttia tuottoa toiselta yritykseltä, oli vuosi sitten sateinen tai aurinkoinen, ja toinen yritys tekee 25 prosenttia tappiota. Hän saa siis vuosittain varmasti 12,5 prosentin tuoton säästä riippumatta. Tämä esimerkki näyttää kuinka sijoittaja on saanut hajautuksen avulla luotua tilanteen, jossa hän saa 12,5 prosenttia tuottoa vuodessa oli valtion sääolosuhteet mitä tahansa. Riskiä voidaan siis vähentää tilanteessa, jossa talouden yksittäisten yritysten tuloskehitykset eivät ole täysin samansuuntaiset. (Malkiel 193-194.)

Hajauttamalla voidaan siis selkeästi vähentää sijoitussalkun riskiä. Tärkeää on kuitenkin huomata, että hajautushyötyä saadaan vain tilanteessa jossa yksittäisten yritysten tuloskehitykset eivät ole täysin samansuuntaiset. Tällä tarkoitetaan sitä, että sijoitusten tuloskehitykset eivät saisi olla riippuvaisia samoista asioista samalla tavalla. Ajatellaan esimerkiksi tilannetta jossa öljyn hinta pomppaa pilviin Lähi- Idän sodan vuoksi. Tällöin salkussa tulisi olla osakkeita joiden arvo laskee sekä osakkeita, joiden arvo nousee uutisen myötä. Tällaisessa tilanteessa sanotaan, että osakkeiden välillä on negatiivinen korrelaatio tai negatiivinen kovarianssi. (Malkiel 198-199.)

Kuvio 3. Tehokas rajapinta (Malkiel 198.)

Yllä oleva kuvio osoittaa tehokasta rajapintaa. Kuvioista nähdään, että Yhdysvaltojen osakkeet ovat tuottaneet tietyllä aikavälillä noin 8,3 prosenttia vuotuista tuottoa, kun taas kehittyvien markkinoiden osakkeet ovat tuottaneet samalla aikavälillä noin 9,7 prosenttia. Kuten kuviosta näkee, Yhdysvaltalaiset osakkeet ovat olleet kuitenkin vähemmän riskisiä kuin kehittyvien maiden. Viiva salkkujen välillä osoittaa tuoton ja riskin yhdistelmää, kun sijoitussalkussa olisi ollut tietyn verran niin yhdysvaltalaisia kuin kehittyvien maiden osakkeita. Keskellä viivaa oleva piste osoittaa kohtaa jossa salkussa olisi ollut pienin riski. Huomionarvoista tästä on huomata se, että pienemmän riskin omaava salkku olisi myös tuottanut enemmän kuin pelkkiin yhdysvaltalaisiin osakkeisiin sijoittanut. Kuviosta näkee, että hajauttamalla osakkeita voi sijoittaja saada selkeää hyötyä. (Malkiel 198-199.)

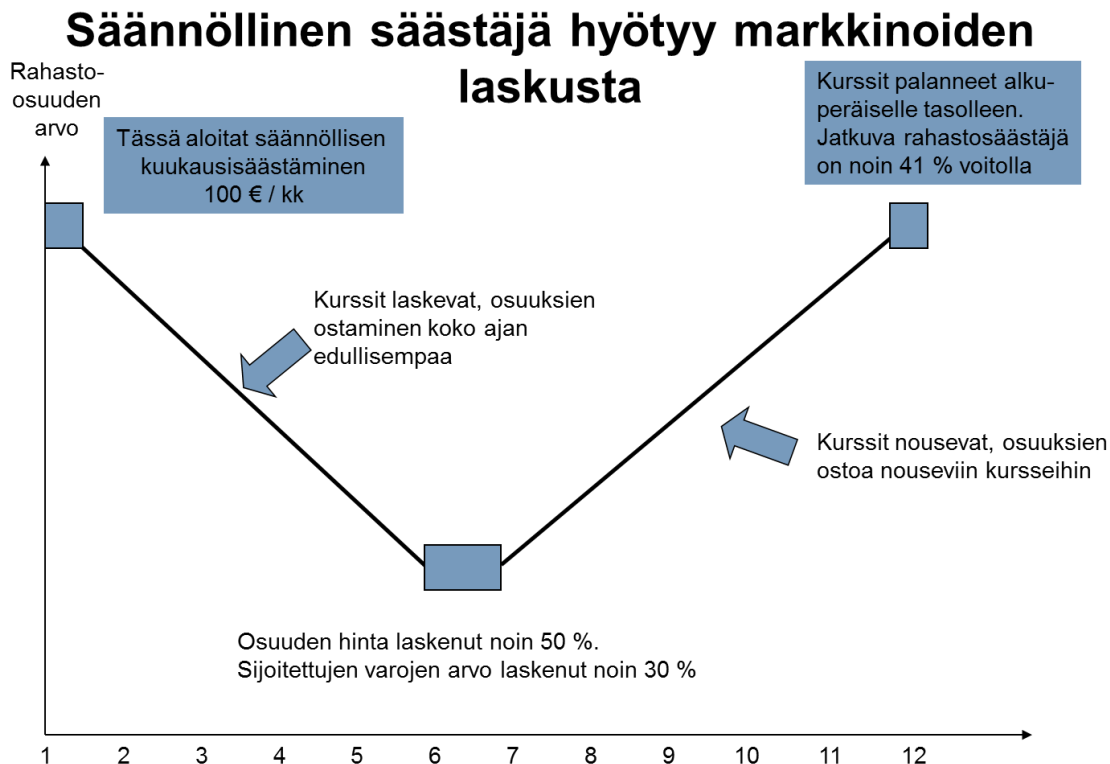
12.2.1 Omaisuuslajeihin hajauttaminen

Sijoittajan kannalta erittäin tärkeä kysymys on mihin sijoituskohteisiin hän varansa laittaa. Omaisuuslajihajautuksella tarkoitetaan sitä miten sijoittaja jakaa varansa esimerkiksi korkojen (pitkät ja lyhyet) ja osakkeiden välillä. Korkosijoittaminen on osakesijoittamista riskittö-

mämpää ja erityisesti lyhyet korot ovat erityisen matalariskisiä sijoituskohteita. Toki koroista ei ole historiallisesti saanut niin hyvää tuottoa kuin osakkeista. Osakkeet ovat taas olleet historiallisesti parhaiten tuottavia, mutta sisältävät eniten riskiä. Sijoittajan tulee tehdä oman sijoitussuunnitelman pohjalta päätös mihin omaisuuslajeihin hän varansa sijoittaa. (Nordea 2011.)

12.2.2 Ajallinen hajauttaminen

Kun sijoitetaan varallisuus useammalla kuin yhdellä kertaa, puhutaan ajallisesta hajauttamisesta. Sillä pyritään välttämään riski, jossa varat sijoitetaan esimerkiksi osakemarkkinoille väärään aikaan ja sijoittaja joutuu odottamaan tuottoja todella pitkään. Säännöllinen säästäminen on yksi keino hyödyntää ajallista hajauttamista. Ihminen joka sijoittaa esimerkiksi kerran kuussa tietyn summan rahastoon, ostaa osuuksia aina samalla summalla. Tämä tarkoittaa sitä, että kun kurssit ovat huipussa saa hän samalla rahalla vähemmän osuuksia, kun taas kurssien ollessa alhaalla saa samalla rahalla suuremman määrän osuuksia. Tällöin vältetään riski, että on sijoittanut kaikki varat hintakuplan aikana. Säännöllisen säästäjän vaikein osuus on uskaltaa ostaa osuuksia myös laskusuhdanteen aikana, milloin osuuksia saa ostettua alhaisilla hinnoilla. (Malkiel 345-347.)

Kuvio 4. Säännöllinen säästäminen (Yritys X:n asiakasmateriaali.)

Tällainen ajallinen hajautus ei välttämättä ole kuitenkaan paras vaihtoehto esimerkiksi tilanteessa, jossa sijoitettava summa on todella suuri ja hajautusaika pitkä. Tällöin sijoittaja saat-
taa menettää tuottoja säilyttäessään varojaan matalampi tuottoisessa kohteessa. Mitä pi-
dempi sijoitusaika on, sitä enemmän kannattaa sijoittaa osakemarkkinoihin, kuin taas lyhyellä
aikavälillä on suositeltavaa korkoja. Markkinoiden heilahtelut tasaantuvat pitkällä aikavälillä,
mikä puoltaa osakesijoitusten riskin ottamista. (Malkiel 345-347.)

12.2.3 Toimialoihin hajauttaminen

Riskiä voidaan myös pienentää hajauttamalla sijoitukset eri toimialoille. Tätä pidetään nyky-
ään kaikkein tärkeimpänä hajauttamisen keinona. Verrattaessa esimerkiksi kahden maan pörs-
si-indeksejä on tilanne usein samanlainen kummassakin maassa ja indeksit menevät samaan
suuntaan. Indeksien sisältä löytyy kuitenkin useita eri toimialoja ja näiden liikkeissä voi olla
isojakin eroja. Vuosituhannen taitteen teknologiakupla on tästä hyvä esimerkki. Silloin mui-
den toimialojen indeksissä kuplaa ei ollut, vaan se koski vain yhtä toimialaa. Eri toimialat ei-
vät yleensä liiku keskenään samaan suuntaan, joka vahvistaa niiden hajautushyötyä. (Pörs-
sisäätiö 2014.)

12.2.4 Maantieteellinen hajauttaminen

Sijoitusten riskiä voidaan myös pienentää hajauttamalla sijoitukset maantieteellisesti. Tämä
tarkoittaa yksinkertaisuudessaan sitä, että sijoittaja valitsee sijoitustuotteita eri maantieteel-
lisiltä alueilta. Alueet ovat jaettu pääsääntöisesti joko kehittyviin tai teollistuneisiin markki-
noin. Maantieteellisellä hajauttamisella sijoittajat pyrkivät pienentämään salkkujensa ris-
kiä, sillä eri maiden markkinat eivät välttämättä kulje samaan suuntaan. Esimerkiksi jokin
kansallinen ongelma voi laskea tietyn maan kurssit alas, mikä ei taas vaikuta toisella puolella
maapalloa olevan maan kursseihin.

Nykyään kuitenkin maantieteellinen hajautus ei ole niin merkittävä kuin aikaisemmin, koska
maiden välinen korrelaatio on kasvanut. Tämä tarkoittaa sitä, että eri maiden kurssit kulkevat
yhä enemmän samaan suuntaan. Suurimpana syynä tähän on yritysten kansainvälistyminen.
Maantieteellistä hajauttamista kannattaakin hakea kehittyviltä markkinoilta, joissa osake- ja
valuuttakurssien muutokset voivat olla suuria, eikä niillä ole niin suurta korrelaatiota teollis-
tuneiden maiden kanssa. (Investori 2014.)

12.3 Riskit

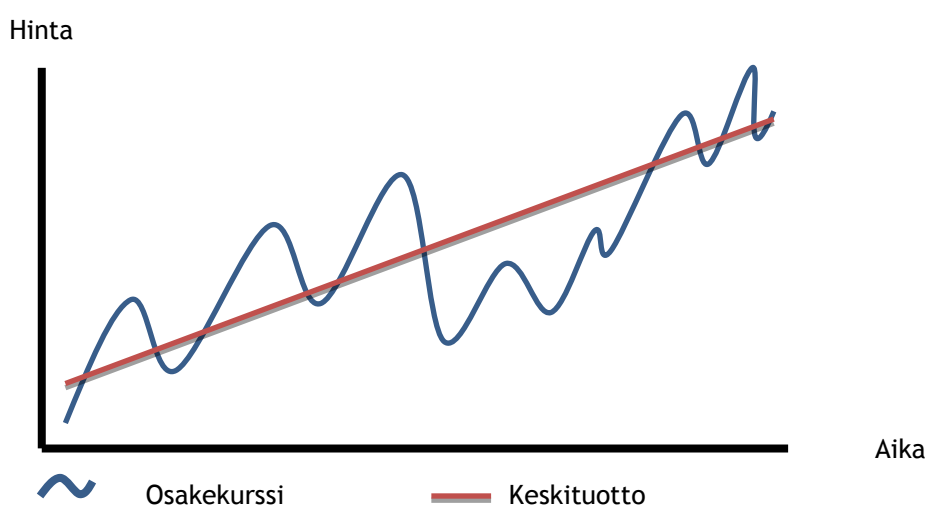
Riskit ovat merkittävä osa sijoitustoimintaa. Käytännössä riskillä tarkoitetaan sitä, että sijoit-
tajan omistavan sijoituksen tuotto poikkeaa odotetusta tuotosta. Riskiä on kuitenkin pakko

sietää jos haluaa saada tuottoa, koska tuotto ja riski kulkevat aina yhdessä. Mitä enemmän sijoituskohteen tuottoon liittyy odotuksia, sitä riskipitoisempana sitä pidetään. Eri sijoituskohteisiin liittyy erilaisia riskejä. Näistä merkittävimmät ovat korkoriski, kokonaisriski, liikkeeseenlaskijanriski ja valuuttariski. (Malkiel 187, Nordea 2014.)

Korkoriskillä tarkoitetaan tilannetta jossa korot joko laskevat tai nousevat. Joukkolainoille korkotason lasku tarkoittaa hyvää, koska se nostaa niiden myyntiarvoa jälkimarkkinoilla. Korkotason nousu taas alentaa myyntiarvoa. Koroilla on voimakas korrelaatio osakekurssien kanssa; matala korkotaso nostaa osakekursseja, kun taas korkea korkotaso laskee niitä. (Nordea 2014, Piksu 2013.)

Kokonaisriski koostuu systemaattisesta ja epäsystemaattisesta riskistä. Epäsystemaattinen riski koostuu sellaisista tekijöistä, jotka eivät vaikuta toisten sijoitusten tuottoon. Tällaisia tekijöitä voi olla esimerkiksi yrityksen johtajan irtisanoutuminen tai merkittävän asiakkaan konkurssi. Systemaattinen riski vaikuttaa kaikkiin sijoituksiin samanaikaisesti, eli se vaikuttaa koko markkinoihin. Hyvä esimerkki systemaattisesta riskistä on esimerkiksi inflaatio. Kokonaisriskillä on suurin vaikutus osakekursseihin. Etenkin lyhytaikaisissa osakesijoituksissa kyseinen riski on suuri. (Knüpfer ja Puttonen 144-145.)

Sijoitussalkun kokonaisriskiä voidaan mitata volatilitteetilla. Tämä tarkoittaa sitä kuinka paljon toteutunut tuotto on vaihdellut sille annetusta tuotto-odotuksesta. Volatilitteetti on sitä suurempi, mitä isompia sijoitussalkun muutokset ovat olleet verrattuna keskimääräiseen muutokseen. Mitä suurempi volatilitteetti on, sitä enemmän sijoitussalkku sisältää riskiä. Pieni volatilitteetti tarkoittaa taas vähäisempää riskiä. (Sijoitusrobootti 2014.)

Kuvio 5. Tuoton vaihtelu keskituoton ympärillä

Yksittäisen yhtiön menestykseen liittyy aina riski. Tätä riskiä sanotaan liikkeeseenlaskijan riskiksi. Yhtiöiden taloudelliset tulokset voivat laskea ja tätä myötä heikentää sijoituksen arvoa. Liikkeeseenlaskijan riski vaikuttaa etenkin osakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin. Sijoittajan kannattaakin tarkastella yhtiötä eri tunnuslukujen ja tietojen avulla ennen sijoituspäätöksen tekemistä. (Nordea 2014.)

Valuuttojen kurssivaihtelusta syntyvää riskiä kutsutaan valuuttariskiksi. Sijoittaja joka sijoittaa johonkin muuhun valuuttaan kuin kotimaansa joutuu aina ottamaan huomioon valuuttakurssien muutokset. Esimerkiksi suomalainen sijoittaja, joka sijoittaa toisessa valuutassa olevaan sijoitukseen, saa lisätuottoa jos euro heikkenee sijoitusvaluuttaan nähden. Tilanteessa, jossa euro taas vahvistuu, olisi sijoittaja tehnyt tappiota. (Nordea 2014, Taloudellinenriippumattomuus 2011.)

13 Haastattelun perusta

Teemme opinnäytetyön Yritys X:lle ja tarkemmin yrityksen kahdeksan viikon koulutusjaksoa varten, jonka aikana koulutetaan uusia palveluneuvoja Helsingin keskusta-alueen konttoreihin. Kouluttajina yrityksessä toimii Helsingin keskusta-alueella kaksi henkilöä. Tämä uusien palveluneuvojen kouluttaminen on yksi heidän työnsä päätehtävistä. Siihen liittyy niin koulutuspäivien pitäminen kuin koulutettavien seuraaminen konttoreissa työtilanteissa sekä yhteistyö konttorien esimiesten ja muiden työntekijöiden kanssa. Tämän lisäksi he suunnittelevat ja kehittävät koulutusjaksoa sisällöltään ja materiaaaliltaan koko ajan saadun palautteen perusteella.

13.1 Haastattelumenetelmä

Haastattelimme kouluttajia noin puolen tunnin ajan, jonka tarkoituksena oli saada selville, millaisen lopputuloksen he haluavat saada tekemästänne Säästämisen ja sijoittamisen oppaasta. Haastattelumenetelmänä käytimme teemahaastattelua, koska haastateltavien lukumäärä oli pieni ja mielestämme työmme kannalta on tärkeää, että keskustelu on avointa, mutta etenee kuitenkin valitsemamme teeman ympärillä. Yritys X:n tarve tälle työlle sekä sille, millainen siitä loppujen lopuksi tulee, on yksi ohjaava tekijä toiminnallemme. Teemahaastattelua käyttämällä mahdollistimme sen, että haastattelusta saatu materiaali saattaa muuttaa merkittävästikin ajatuksiamme työn lopputuloksesta.

13.2 Pääkysymys

Pääkysymyksemme kouluttajille oli, että mihin tarkoitukseen he oppaan haluavat ja miten he sitä tulevat käyttämään. Kysymys koskee lähinnä sitä, että käyttäisivätkö he opasta koulutus-

tilanteessa vai olisiko siitä parempi tehdä itseopiskelumateriaali koulutettaville. Kysymys on relevantti siksi, että se määrittelee oppaan laajuuden, kuvien ja tekstin käytön suhteen toisiinsa nähden sekä myös visuaalisen ilmeen. Yksi mahdollisuus on myös tehdä molempiin käyttötarkoituksiin omat versiot.

13.3 Haastattelu

Seuraavaksi esitämme haastattelun pääkohdat. Haastatteluun osallistuivat opinnäytetyön tekijät Juha Kolari ja Juha-Matti Määttä sekä molemmat Yritys X:n Helsingin keskusta-alueen kouluttajat.

Vastaus kysymykseen mihin tarkoitukseen opas tehdään, koulutustilanteeseen vai itseopiskelumateriaaliksi, oli kaksijakoinen. Kouluttajat kokivat, että oppaasta tulisi tehdä sellainen, että se soveltuu pääasiassa itseopiskeluun. Tarvittaessa kuitenkin sitä pystyisi käyttämään apuna koulutustilanteessa.

Oppaasta tehdään Word- versio jonka voi tulostaa kullekin oppilaalle erikseen. Se tulee olemaan erillinen osa opintomateriaalia. Kouluttajien mielestä on tärkeää saada tämä materiaali yksien kansien sisään, jotta se olisi mahdollisimman selkeä. Opas voisi myös kouluttajien mielestä sisältää linkkejä Yritys X:n Intranet- sivuille, josta löytyy tietoja ja työohjeita kyseisistä asioista.

Oppaasta tulee varsin laaja kokonaisuus yleisesti sijoittamisesta, eri omaisuuslajeista sekä sijoituspäätöksiin vaikuttavista tekijöistä. Myös verotuksesta kerromme pääkohdat, mitkä palveluneuvojan pitää tietää. Tekstiä pyritään elävöittämään muun muassa kuvien, lihavoitien ja bullet- pointtien avulla. Näiden avulla sitä pystyy käyttämään myös opetustilanteessa paremmin ja oppimisprosessi tehostuu.

Opas tulee sisältämään ajatonta tietoa sijoittamisesta, ei esimerkiksi tuotetietoa Yritys X:n tuotteista. Näin ollen sitä ei tarvitse juurikaan päivittää. Oppaan tiedon tulee soveltua kouluttajien mukaan vastaamaan vasta-alkajien tarpeita, eli siinä käsitellään perustietoa. Väri- maailman ja kuvien käytön saamme itse päättää, mutta on toivottavaa, että sisältää esimerkiksi Yritys X:n logoja. Pyrimme tekemään oppaasta kuitenkin Yritys X:n näköisen.

Kouluttajien ajatuksena oli, että oppaasta voidaan tehdä myös PowerPoint versio myöhemmin, joka soveltuu paremmin koulutustilanteeseen.

14 Oppaan tekeminen

Opasta tehdessä käytimme lähteenä koko opinnäytetyön materiaalia. Koska teimme työmme Yritys X:lle, oli lähtökohtana toteuttaa juuri heidän tarpeisiinsa sopiva koulutusmateriaali. Materiaalia tulee aluksi käyttämään kaksi Helsingin keskusta-alueen kouluttajaa ja heitä haastatteleamalla saimme selville, minkälainen oppaan tulisi olla ja miten he sitä tulisivat käyttämään. Haastattelun perusteella pystyimme rajaamaan opinnäytetyötä varten kerätyn tiedon oppaaseen.

Opinnäytetyön alussa tutkimme sitä miten ihminen oppii. Kerätyn tiedon perusteella pyrimme tekemään oppaasta juuri koulutusta varten sopivan. Kun haastattelun perusteella saimme rungon oppaalle, tieto siitä miten ihminen oppii, määritteli sisällön muotoilun. Pyrimme huomioimaan kaikki oppimistyyliä ja luomaan oppaasta sellaisen, että se soveltuu niihin kaikkiin. Teksti ja kuvat muodostavat oppaan sisällön, joten niiden käyttö ja yhteensovittaminen olivat avainasemassa onnistumisen kannalta.

Ensisijaisesti opas tulee itseopiskelumateriaaliksi, joten teimme siitä varsin laajan. Tästä syystä on ensiarvoisen tärkeää että kokonaisuus on looginen ja helposti hahmotettavissa. Oppaan tulee myös soveltua opetustilanteissa käytettäväksi, joten halusimme erotella sijoittamisen eri osa-alueet selkeästi toisistaan. Sijoittamisen eri osa-alueilla tarkoitamme oppaasta löytyviä viittä eri aihealuetta: osakesijoittaminen, korkosijoittaminen, rahastosijoittaminen, verotus ja sijoitus suunnitelma.

14.1 Kansisivu

Yritys X:ssä puhutaan monessa yhteydessä säästämisen ja sijoittamisen asioista. Monelle ihmiselle tilillä rahan pitäminen ei ole sijoittamista, vaikka tilille, eli lyhyisiin korkoihin, sijoittaminen on yksi sijoittamisen muoto. Moni ajattelee tämän kuitenkin säästämisenä ja sijoittaminen tarkoittaa heille esimerkiksi osakekauppoja. Asiakastilanteissa palveluneuvoja käyttää molempia ilmaisuja ja asiakkaille täytyy kertoa mitä näillä tarkoitetaan. Tästä syystä halusimme otsikoida työn säästämisen ja sijoittamisen oppaaksi ja tuoda esille niiden symbioosin.

Kansisivulla oleva Yritys X:n logo ilmentää sitä, että työ on tehty kyseiselle yritykselle ja opas on vain sen käytettävissä. Otsikon väri mukailee yrityksen värimaailmaa ja säästöpossun kuva kertoo työn aiheesta ja se elävöittää sivua. Säästöpossu kuvaa myös hyvin rahoitusmaailmaa ja koko kansisivun tehtävä on herättää lukijan mielenkiinto materiaalia kohtaan.

14.2 Johdanto ja sisällysluettelo

Kansisivun jälkeisellä sivulla haluamme toivottaa lukijan tervetulleeksi ja tuoda esille mitä opas pitää sisällään, ketkä sen ovat tehneet ja mikä on tausta tämän työn tekemiselle. Mielestämme on tärkeää tuoda lukijalle ilmi se, mitä hänellä edessään ja näin virittää lukija oikeaan mielentilaan. Olemme havainneet, että tätä samaa metodologia käytetään laajasti myös muissa opuksissa ja olemme todenneet tämän toimivaksi. Halusimme pitää sanoman ja tekstin selkeänä ja lyhyenä. Fontiksi valitsimme Trebuchet MS:n, kooksi 14 pt ja riviväliksi 1,5. Trebuchet MS on mielestämme selkeä ja helposti luettava fontti, siksi käytämme sitä oppaassa pääfonttina. Koko ja riviväli soveltuivat mielestämme parhaiten sivun kokonaisuutta ajatellen. Sivun alku alkoi iskulauseella, joka kuvaa hyvin säästämisen ja sijoittamisen lähtökohtia. Halusimme myös tuoda selkeästi esille, joten teimme siitä varsin silmiinpistävän.

Sisällysluettelon koimme välttämättömäksi tämän kaltaiseen työhön. Sen avulla lukija pystyy hakemaan tietoa nopeammin, jolloin se soveltuu myös koulutuskäyttöön sekä työkaluksi päivittäiseen työhön.

14.3 Oppaan sisältö

Opas koostuu viidestä eri osa-alueesta, jotka ovat osakesijoittaminen, korkosijoittaminen, rahastosijoittaminen, verotus ja sijoitus suunnitelma. Nämä viisi osa- aluetta muodostavat sen kokonaisuuden sijoittamisesta, joka liittyy palveluneuvojan työhön. Kun palveluneuvoja hallitsee nämä osa-alueet ja tuntee Yritys X:n tuotteet, pystyy hän antamaan erittäin laadukasta sijoitusneuvontaa asiakkaille.

Nämä viisi osa- aluetta esitämme juuri siinä järjestyksessä, kuin ne ovat yllä mainittu. Tämä johtuu siitä, että haluamme ensin tutustuttaa lukijan omaisuuslajeihin, eli osakkeisiin ja korkoihin. Tämä antaa hyvät pohjatiedot seuraaville osioille. Nämä omaisuuslajit ovat sijoittamisen kannalta ainoita jotka palveluneuvojan täytyy hallita työssään. Tämän jälkeen koimme loogiseksi tutustuttaa lukija rahastosijoittamiseen, koska suurin osa rahastoista koostuu edellä mainituista omaisuuslajeista. Seuraavassa aihealueessa käymme läpi verotusta nimenomaan siltä osin mitä palveluneuvojan tulee tietää työssään. On myös helpompaa lukea verotuksesta kun ymmärtää niistä sijoituskohteista, joita verotus koskee. Loppuun halusimme sijoittaa mielestämme palveluneuvojan kannalta tärkeimmän osa-alueen, eli sijoitus suunnitelman. Siinä otetaan huomioon kaikki edellä mainitut asiat ja sen teko on varsinaisesti palveluneuvojan työ sijoitusneuvontaa annettaessa. Ihminen muistaa parhaiten viimeiseksi luetut asiat, siksi tämän osion paikka on oppaan lopussa.

14.4 Teksti

Oppaan sisältö on hyvin pitkälti samaa tekstiä kuin opinnäytetyössä. Tehdessämme opinnäytetyötä ajatuksenamme oli tehdä mahdollisimman valmista tekstiä, jota voimme käyttää suoraan oppaassa. Olemme tehneet muutamia lisäyksiä tekstiin, jotta saimme siitä juuri Yritys X:n tarkoituksiin sopivan. Joitain kohtia jätimme myös pois, jotta saimme oppaasta tiiviin paketin.

Yritys X:n palveluneuvojakouluttajien toiveena oli, että käsittelemme asioita ruohonjuuritasolla ja sitä pystyisi ymmärtämään myös näihin asioihin kouluttamaton henkilö. Usein koulutustilanteessa uusi koulutettava ei kehtaa myöntää jos hän ei jotain asioita ymmärrä ja tämä opas tukee ennen kaikkea tämäntyyppistä henkilöä, mutta myös tiedoiltaan kehittyneempää yksilöä. Kaikissa osa-alueissa pyrimme toteuttamaan tätä kouluttajien toivetta ja kertomaan asiat mahdollisimman yksinkertaisesti ja selkeästi.

Oppaasta tehtiin kolme painosta, joista kolmannelle syntyi valmis versio. Ensimmäinen versio käytiin läpi yhdessä Yritys X:n sijoitusasiantuntijan kanssa. Tämän jälkeen toiseen painokseen tehtiin yhdessä katsomamme korjaukset. Tässä kohdin pääpainona oli asiasisältö ja sen muokkaaminen juuri Yritys X:n tarpeisiin ja ajatusmaailmaan sopivaksi. Toinen versio jaettiin jo uusille koulutusjaksolla oleville palveluneuvojille sekä kouluttajille. Tämän jälkeen käytiin palautekeskustelu yhdessä kouluttajien kanssa, jossa käytiin läpi pääasiassa oppaan ulkoasua sekä käyttötarkoitusta. Tämän palautteen pohjalta loimme lopullisen version, joka tulee Yritys X:n käyttöön. Ohjaajilta saadun palautteen perusteella on oletettavissa, että opas otetaan käyttöön laajemmaltikin yrityksessä.

Pidämme oppaan tekstin tyyliä, fonttia ja riviväliä merkittävässä asemassa oppaan luettavuuden kannalta. Kokeilimme eri vaihtoja ja lopulta päädyimme tyyliin Trebuchet MS, fonttiin 11 sekä riviväliin 1,5 perustekstin osalta. Nämä tekevät oppaasta helposti luettavan, sopivan mittaisen ja selkeän.

Pääotsikot halusimme tuoda selkeästi näkyviin ja tyyliksi valitsimme Cambrian sekä fontiksi 22. Koska pääotsikoita on vain viisi, päätimme myös alleviivata nämä. Näillä tehosteilla lukija erottaa selkeästi viisi eri osa-aluetta oppaassa.

Alaotsikot ovat selkeästi pääotsikoita pienempiä, mutta halusimme erottaa ne kuitenkin selkeästi tekstistä. Tähän käytimme tekstin tyyliä Trebuchet MS, fonttia 12 sekä tehostimme niitä lihavoimalla ja kursivoimalla. Kuten pääotsikot, myös alaotsikot ovat selkeitä kokonaisuuksia jostain sijoittamisen osa-alueesta.

Halusimme myös tuoda tekstistä tärkeitä sanoja ja lauseita esille. Tämän toteutimme käyttämällä kappaleen alussa lihavointia ja keskellä tekstiä alleviivausta sekä kursivointia. Näillä keinoin pyrimme vangitsemaan kyseisen kappaleen keskeisimmän sanoman.

Käytimme oppaassa muutamia esimerkkejä selkeyttääksemme sanomaa. Halusimme erottaa esimerkit tekstistä, jotta sivun ulkoasu on mielenkiintoisempi ja kokonaisuus miellyttävämpi. Esimerkit ovat myös helpompi löytää tarvittaessa. Tyylinä käytimme Bell MT:tä ja fonttina 11:sta.

14.5 Kuvat

Kuten aiemmin opinnäytetyön alun tutkimuksessa totesimme, voidaan kuvia käyttää selkeyttämään tekstin sanomaa sekä keventämään tekstiä. Osa kuvista teimme itse ja osa haimme muista lähteistä. Kaikki kuvat liittyvät jollain tavalla tekstiin sekä sijoittuvat aina samalle sivulle kyseisen asian kanssa. Osa kuvista on enemmän informatiivisia ja havainnollistaa tekstin sanomaa, kun taas osa kuvista on otettu pelkästään keventämään kokonaisuutta. Suurin osa informatiivisista kuvista selitetään auki kuvan yhteydessä.

Saamamme palaute oppaan ulkoasusta, tekstin muotoilusta sekä kuvien käytöstä on ollut erittäin positiivista ja työn laatuun on oltu tyytyväisiä Yritys X:n puolelta.

Lähteet

- Alexandria. 2014. Strukturoidut sijoitustuotteet. Viitattu 12.1.2014.
<http://asiakaslehti.alexandria.fi/pikkujutut/?newsid=332&title=Strukturoidut+sijoitustuotteet>
- Arkisen asiakirjoittamisen opas. 2013. Luku 5 Kirjoittamisen kymmenen käskyä. Viitattu 8.10.2013 ja 15.10.2013.
<http://www.cs.tut.fi/~jkorpela/kirj/5.5.html>
- E-conomic kirjanpito-ohjelma netissä. 2013. Osake- mitä tarkoittaa osake?. Viitattu 3.11.2013. <http://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/osake>
- E-conomic kirjanpito-ohjelma netissä. 2013. Pörssi- mitä tarkoittaa pörssi?. Viitattu 3.11.2013.
<http://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/porssi>
- FIM. 2013. Rahastoihin sijoittamisen edut. Viitattu 7.11.2013.
<https://www.fim.com/sijoituskoulu/rahastot/edut>
- Finanssivalvonta. 2011. Joukkovelkakirjalainat, Viitattu 12.1.2014.
http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Jvk/Pages/Default.aspx#.UtK8h_S-2m4
- Helsinki Capital Partners. 2009. Rahastosijoittamisen hyödyt. Viitattu 7.11.2013.
<http://www.helsinkicapitalpartners.fi/rahastosijoittamisen-hyodyt/>
- Investori. 2013. Lyhyen koron rahasto sopii lyhytaikaiseksi sijoitukseksi. Viitattu 1.12.2013.
http://www.investori.com/b/index.php/2013/08/17/lyhyen_koron_rahasto_sopii_lyhytaikais_ek
- Itä- Suomen yliopisto koulutus- ja kehittämispalvelu educate. 2013. Oppimis- ja ohjauskäsitteitä. Viitattu 10.9.2013.
<https://www.uef.fi/fi/aducate/oppimis-ja-ohjauskasityksia>
- Itä- Suomen yliopisto. 2013. Oppiminen, opiskelustrategiat ja -tyylit Viitattu 17.9.2013.
<https://www.uef.fi/fi/opiskelu/oppiminen-opiskelustrategiat-ja-tyylit>
- Jyväskylän yliopiston kielikeskus -opi oppimaan. 2013. Oppimistyylit. Viitattu 17.9.2013.
<https://kielikompassi.jyu.fi/opioppimaan/oppimistyylit.htm>
- Kajaanin ammattikorkeakoulu- Opinnäytetyöpakki. 2013. Tekstin tehostaminen. Viitattu 8.10.2013 ja 15.10.2013.
<http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Opinnaytetyoprosessi/Restonomi/Opinnaytetyoprosessi/Tehostaminen>
- Kielijelppi- jelppiä akateemiseen viestintään. 2013. Kirjoitusviestintä. Viitattu 24.9.2013.
<http://www.kielijelppi.fi/kirjoitusviestinta>
- Kielijelppi- jelppiä akateemiseen viestintään. 2013. Virkkeistä yhtenäiseksi tekstiksi. Viitattu 24.9.2013.
<http://www.kielijelppi.fi/kirjoitusviestinta/virkkeista-yhtenaiseksi-tekstiksi>
- Knüpfer, S. & Puttonen V. 2011. Moderni rahoitus. 4.-5. painos. Juva: Bookwell. Viitattu 15.12.2013.
- Koppa, Jyväskylän yliopisto. 2013. Kinesteettinen oppiminen. Viitattu 24.9.2013.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/mit/oppimisesta-ja-opettamisesta/kinesteettinen-oppiminen>

Korot.org. 2013. Korot Viitattu 12.1.2014.

<http://www.korot.org/>

KvaliMOTV. 2014. Teemahaastattelu. Viitattu 23.3.2014.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html

Nettilaki. 2013. Mikä on optiolaina. Viitattu 12.1.2014.

<http://www.nettilaki.com/a/mik%C3%A4-on-optiolaina>

Nordea. 2014 . Yrityslainat. Viitattu 15.3.2014.

http://www.nordea.fi/Yritykset+ja+yhteis%C3%B6t/Sijoittaminen/Joukkolainat+ja+sijoitusobligaatiot/Yrityslainat/951292.html?lnkID=product-box_yrityslainat_26-09-2012

Nordea Pankki Suomi Oyj. 2014. Säännöllinen säästäjä hyötyy markkinoiden laskusta. Nordean sisäinen materiaali.

Patentti- ja rekisterihallitus. 2013. osakkeet. Viitattu 3.11.2013.

<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutokset/osakkeet.html>

Pörssisäätiö. 2000. Mitä tunnusluvut kertovat?. Viitattu 15.12.2013.

<http://www.porssisaatio.fi/blog/2000/10/01/mita-tunnusluvut-kertovat/>

Pörssisäätiö. 2013. osakeopas. Viitattu 3.11.2013, 14.12.2013.

<http://www.multimagazine.fi/index.php?id=Osakeopas-FI>

Pörssisäätiö. 2013. Sijoittajan korko- opas. Viitattu 11.1.2014.

http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2011/12/korko_opas_2013_final_perus_KORJ.pdf

Pörssisäätiö. 2013. Sijoittajan vero-opas 2013. Viitattu 13.1.2014, 14.1.2014.

<http://www.multimagazine.fi/index.php?id=Vero-opas-FI>

Pörssisäätiö. 2012. Sijoitusrahasto-opas. Viitattu 3.11.2013.

http://stock.neodes.fi/porssisaatio/Flipovers/sijoitusrahasto-opas_suomi/#/1/zoomed

Raahen Porvari- ja kauppakoulu. 2013. Tekstin rakenne eli jäsenys. Viitattu 24.9.2013.

http://www.rpkk.fi/~turkkar/kirjoittaminen/tekstin_rakenne_eli_jasennys.htm

Räsänen H. 2014. Kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät. Viitattu 23.3.2014.

http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK/koulutus/Ylempi_AMK_tutkinto/kudos/menetelmat/4_Kvalitatiiviset_tutkimusmenetelmaet.pdf

Salkku.info. 2013. Eri osakesarjat. Viitattu 3.11.2013.

<http://salkku.info/osakkeet/eri-osakesarjat>

Salkku.info. 2013. Rahastot. Viitattu 3.11.2013.

<http://salkku.info/rahastot>

Verohallinto. 2014. Alijäämähyvitys ja pääomatulolajin tappio. Viitattu 13.1.2014.

http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vahennykset_paaomatuloista_ja_alijäämahyvitys/Alijäämahyvitys_ja_paaomatulolajin_tappio%2825577%29

Verohallinto. 2014. Joukkovelkakirjalainojen verotuksesta tuloverolain mukaan. Viitattu 14.1.2014.

http://vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Joukkovelkakirjalainojen_verotuksesta_tu%2826205%29

Verohallinto. 2014. Osakkeet ja osingot. Viitattu 13.1.2014.

http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Osakkeet_ja_osingot

Verohallinto. 2014. Osakkeiden myynti. Viitattu 13.1.2014.

http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Osakkeet_ja_osingot/Osakkeiden_myynti%2811940%29

Verohallinto. 2014. Pitkäaikaissäästämissopimuksen ja vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen verotus. Viitattu 14.1.2014.

http://vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Pitkaaikaissaastamisso_pimuksen_ja_vapaae%2812329%29#Mita%20on%20sidottu%20pitkaaikaissaastaminen

Verohallinto. 2014. Sijoitukset. Viitattu 13.1.2014, 14.1.2014.

<http://vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset>

Verohallinto. 2014. Sijoitusrahasto-osuudet. Viitattu 14.1.2014.

<http://vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Sijoitusrahastoosuudet%289739%29>

Verohallinto. 2014. Vapaaehtoinen eläkevakuutus. Viitattu 14.1.2014.

http://vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Vapaaehtoinen_elakevakuutus%289738%29

Kuviot

Kuvio 1: Eri sijoitusmuotojen tuotto Suomessa. (Pörssisäätiö 2014)

Kuvio 2: Osakkeiden hajauttaminen (Pörssisäätiö 2014)

Kuvio 3: Tehokas rajapinta (Malkiel 198)

Kuvio 4: Säännöllinen säästäminen (Yritys X:n asiakasmateriaali)

Kuvio 5: Tuoton vaihtelu keskituoton ympärillä

Liitteet

Haastattelun litterointi	53
--------------------------------	----

Haastattelun litterointi

Seuraavaksi esitämme litteroidun version haastattelusta. Haastattelua ei litteroitu ihan sanasta sanaan, jotta lukukokemus olisi hieman mukavampi ja tekstiä olisi helpompi ymmärtää. Haastatteluun osallistuivat opinnäytetyön tekijät Juha Kolari ja Juha-Matti Määttä, joiden puheenvuorot ovat kohdan "Kysymys:" (myöhemmin "K:") jälkeen, sekä Yritys X:n Helsingin keskusta- alueen kouluttajat, joiden puheenvuorot ovat kohdan Vastaus: (myöhemmin "V:") jälkeen. Puhujia ei ole tarkemmin eritelty, koska sen ei katsottu olevan tarpeellista.

Kysymys: Mihin käyttötarkoitukseen haluatte, että Säästämisen ja sijoittamisen opas tehdään, koulutustilanteeseen vai itseopiskelumateriaaliksi?

Vastaus: Sekä että, tukea koulutusmateriaaliin sekä niihin teoriapäivien hetkiin, jolloin oppilaille on varattu aikaa itseopiskeluun. Materiaalin pitää olla myös sellainen, jota ei tarvitse päivittää, koska siihen ei ole henkilöä.

K: Miten paljon säästämiseen ja sijoittamiseen liittyviä opiskelupäiviä koulutuksessa on?

V: Kahdesta kolmeen meidän pitäminä sekä pankkilaisen peruskurssilla, joka kuuluu osana 8 viikon koulutusjaksoa, käsitellään säästämistä päivän ajan.

K: Mikä on teidän mielestänne oppaan antama hyöty?

V: Mielestäni hyöty tulee siinä, että kun kaikki asiat ovat yhdessä paketissa ja yksien kansien sisällä ja koko ajan mukana, on oppilaiden helppoa ja nopeaa löytää tietoa ja vastauksia heitä askarruttaviin asioihin. Yritys X:n sisäisestä Intranetistä löytyy kyllä paljon tietoa, mutta se tieto on monessa eri paikassa ja näin vaikeampi löytää. Jo nyt koulutusmateriaalissa on linkkejä Intranetin säästämiseen liittyville sivuille ja myös tähän oppaaseen voisi liittää linkkejä mistä löytää vielä syvällisemmin tietoa. Näin heillä olisi yksi hyvä ja helppo työkalu jota he osaisivat käyttää alusta alkaen. Tämä työkalu olisi hyvä olla jollain tavalla liitettynä myös oppilaiden perehdytysuunnitelma materiaaliin, jottei heillä olisi kovin montaa erillistä materiaalipakettia. Muuten kaikki saattaa olla liian sekavaa joka vähentää mielenkiintoa. Perehdytysuunnitelma heillä on sähköisessä muodossa, joten tämä opaskin olisi hyvä ujuttaa siihen saman suunnitelman sisään.

V: Toisaalta taas koko tämä Säästämisen ja sijoittamisen opas voisi olla kokonaan erillisenä osiona sekä sähköisenä, että paperisena versiona jottei se sekoitu muuhun materiaaliin.

V: Voi se olla toki noinkin, mutta saatu palaute on ollut sellaista, että on liikaa materiaalia ja asiat ovat liian hajallaan toisistaan, jolloin kaikki on hieman sekavaa.

V: Kyllä, mutta toisaalta jos kaikki säästämiseen liittyvä asia löytyisi oppaasta, olisi se loogista ja oppaan sisällä voisi olla ne linkit, mistä löytää syventävää tietoa aiheesta.

K: Meidän ajatuksemme on luoda tästä fyysinen paperiversio, missä käsittelemme eri omaisuuslajeja sekä sijoittamisen pääkohtia sijoittajan kannalta. Tässä materiaalissa ei käsiteltäisi ollenkaan asiakkaan kohtaamista tai suoraan Yritys X:n tuotteita, vaan tämä olisi sellainen tietopaketti sijoittamisesta, joka kaikkien palveluneuvojien tulisi tietää sijoitusneuvontaa annettaessa. Ajattelimme myös, että tämä voisi soveltua parhaiten itseopiskelumateriaaliksi, mutta voisimme tehdä tästä myös powerpoint- version tai sitten liittää oppaaseen bullet pointteja, lihavoitteja sekä kuvia, joiden avulla voi havainnollistaa asioita ja jolloin se soveltuisi hyvin myös opetustilanteeseen.

V: Joo, se kuulostaa hyvältä. Silloin se toimii hyvin myös paperiversiona, koska se sisältää selkeää tietoa joka ei tule muuttumaan, ei esimerkiksi Yritys X:n tuotteita. Ja nimenomaan kuvia on hyvä käyttää opetustilanteessa tekstin tukena, koska meidän kokemuksen mukaan niiden avulla parhaiten pystyy havainnollistamaan opetusta ja oppi myös jää paremmin oppilaiden mieliin.

K: Näin juuri ajattelimme. Haluaisimme myös, että opas sisältää myös runsaasti tekstiä, koska on paljon kuitenkin kerrottavaa, joten sopiihan se teille?

V: Kyllä, oppijoita on erilaisia joten on hyvä että se sisältää paljon sekä tekstiä että kuvia.

K: Oliko teillä ajatuksena, että tästä tulisi enemmän opas liittyen Yritys X:n tapoihin kohdata asiakas säästämiseen liittyvissä asioissa

V: Ei missään nimessä, tämä kuulostaa erittäin hyvältä. Toki olettamia syntyy aina kaikilla mutta tämäntyyppinen materiaali kuulostaa jopa paljon paremmalta, koska tällaista meillä ei oikein ole olemassakaan.

V: Tämä on erittäin hyvä idea ja se tukee juuri sitä, mitä olemme ajatelleet yhdessä sijoituspäällikkömme kanssa lisätä perehdytysuunnitelmaamme, eli miten raha liikkuu maailmassa, kun sijoittajana teen jonkun sijoituksen. Eli mitä tapahtuu kun yksityissijoittaja tai pankki sijoittaa vaikka joukkovelkakirjalainaan tai esimerkiksi Nokian osakkeisiin. Se raha ei mene Nokialle, ja joka kerta, kun kysymme näinkin perustason asioita oppilailta, niin he vastaavat

että kyllä me tiedämme, olemmehan koulussa näitä asioita opiskelleet. Se kertoo meille sen, että näistä asioista puhutaan liian vähän ja tämäntyyppinen opas tukee juuri sitä tietämystä, mitä palveluneuvojalla pitää olla rahoitusmarkkinoista ja mitä me olemme tuomassa perehdytysuunnitelmaamme.

K: Haluatteko, että teemme oppaan palvelemaan nimenomaan sellaista henkilöä, joka ei ole koskaan kuullutkaan sijoittamisesta, eli ihan perustason asioita käsittävän materiaalin?

V: Kyllä, koska jokainen pystyy hyppäämään yli sellaisia asioita, joista jo tietää, mutta ne henkilöt jotka eivät saa sitä perustason opetusta, eivät pysy mukana siinä opetuksessa kun mennään asioissa eteenpäin. Eli ehdottomasti sellainen opas, jossa käsitellään perustason asioita.

K: Hyvä, koska palveluneuvojilla käy paljon asiakkaita, jolla on esimerkiksi iso osakesalkku ja joiden kanssa olisi hyvä jutella muun muassa hajauttamisesta ja sijoittamisesta yleensä.

K: Oppaasta tulisi näin ollen hyvin laaja, onko se ihan OK teille?

V: Kyllä. Olen aina sanonut että kun meille tulee uusi pankkilainen, pitäisi hänet laittaa opettelemaan nämä asiat, koska hänen on pystyttävä keskustelemaan niistä asiakkaiden kanssa. Mielestäni tämä ei ole ollenkaan kohtuuton vaade.

K: Minkälainen oppaan fyysinen koko, muoto ja malli tulisi mielestänne olla. Onko Yritys X:llä joku malli minkä mukaan tämäkin tulisi tehdä?

V: Kyllä, eli tämä tulisi tehdä Yritys X:n valmiisiin pohjiin, onko teillä tietoa näistä?

K: Ei

V: Okei, eli Yritys X:ltä löytyy valmiita Powerpoint- pohjia. Me voimme näyttää ne teille sitten kun sinne asti päästään. Kaikki materiaali rakentuu näihin pohjiin, jolloin ne ovat myös yhtenäisiä.

K: Ovatko nämä siis pelkästään Powerpoint- pohjia? Onko Yritys X:llä jotain paikkaa missä taitetaan esimerkiksi esitteitä ja mitä voisi käyttää hyväkseen myös tässä?

V: Kyllä on, mutta ne eivät ole konttoreiden käytettävissä. Siitä pitää kysyä Yritys X:n markkinointiosastolta, että missä ne painatetaan ja miltä ne tulisi näyttää. On hyvin tärkeää että kaikki painettu materiaali on Yritys X:n mallin mukaan tehty.

V: Kuinka paljon siihen sitten tulisi niitä sivuja, koska kun uusi ryhmä aloittaa, siihen kuuluu yleensä kolme oppilasta ja sillä hetkellä se tarve on kolme kappaletta. Niitä on ehkä turha painattaa valmiiksi suuria määriä, vaan mielestäni parempi ratkaisu on word- versio, jonka voi aina tulostaa tarvittaessa. Vaikka se olisi tilattavissa oleva materiaali, voi se tilausajoista riippuen jäädä jalkoihin jolloin sitä ei ole silloin kun sitä tarvitaan. Näin ollen ehdottomasti parempi ratkaisu on itse tulostettavissa oleva materiaali. silloin sitä on helpompi jakaa myös jo palveluneuvojan ammatissa toimiville työntekijöille, jos he ovat siitä kiinnostuneita.

K: Eli kun teemme sen itse Wordilla valmiiksi, niin saammeko valita värimaailman ja kuvat haluamallamme tavalla?

V: Saatte kun teette sen valmiiseen Yritys X:n pohjaan?

K: Mutta onko olemassa myös valmis Word- pohja?

V: Valmista Word- pohjaa Yritys X:llä ei varsinaisesti ole, mutta sinnehan saa lisättyä yrityksen logoja ja muita yritykseen liittyviä kuvia tarvittaessa. Mutta sen saatte itse päättää millaisen siitä haluatte tehdä ja mikäli teette Powerpoint- version, pitää se tehdä yrityksen valmiiseen pohjaan.

K: Ajattelimme siis kertoa yleisesti eri sijoitusmuodoista ja omaisuuslajeista niiden osalta, jotka koskettavat palveluneuvojaa. Eli jätämme kaikki johdannaiset pois emmekä kerro Yritys X:n tuotteista, koska ne ovat muuttuvia. Tämän lisäksi kertoisimme sijoittajan kannalta tärkeistä päätöksistä, eli hajauttamisesta, riskistä ja tuotto-odotuksista sekä sijoitusajan vaikutuksesta niihin. Myös verotuksesta tulee kysymyksiä asiakkailta joten haluaisimme myös kertoa pääkohdat siltä osin eli miten esim. osakkeita, rahastoja tai sijoitusobligatioita verotetaan.

V: Juuri näin, ja olen törmännyt verotuksen kohdalla myös siihen, että palveluneuvojamme on sitä mieltä, että kun lunastaa rahastosta rahaa, täytyy koko pääomasta maksaa pääomatulo-vero. Näinhän ei suinkaan ole, eli palveluneuvoja on tiedettävä, miten meidän tuotteitamme verotetaan. Verotus kuitenkin muuttuu joten luvut voi jättää kokonaan pois, ja kertoa mistä summasta verot otetaan ja millä tavalla.

V: Ja mikäli haluatte kertoa verotuksesta myös lukuina, täytyy siellä olla tieto tai huomautus, että tämä on muuttuva, ja tämänhetkiset arvot voit tarkistaa vaikka verohallinnon kotisivuilta. Näin he eivät kerro faktana sellaista asiaa, joka ei välttämättä pidä paikkaansa.

V: On teillä aikamoinen työ edessä. Oletteko ajatelleet käyttää meidän sijoitusasiantuntijoita hyödyksi tätä tehdessä.

K: Mahdollisesti, mikäli siihen tulee tarvetta. Ajattelimme ainakin antaa valmiin version heille luettavaksi sitten kun se valmistuu.

V: Joo se on järkevää. Senkin takia, että silloin he voivat auttaa siinä, että siitä tulee juuri Yritys X:n näkemyksen mukainen opas ja että se soveltuu juuri yrityksen tarjoamaan koulutukseen.

K: Hyvä, tässä taitaa olla kaikki mitä meillä oli kysyttävää, onko teillä jotain kysymyksiä?

V: Joo, koska tämä on valmis?

K: Mahdollisimman pian tietenkin, mutta tavoitteenamme on valmistua keväällä.

K: Yksi kysymys vielä. Saammeko käyttää Yritys X:n nimeä opinnäytetyössä vai puhummeko esimerkiksi Yritys X:stä.

V: Sitä teidän täytyy kysyä meidän HR osastolta. Se varmaan riippuu siitä, miten laajaan levi-tykseen opinnäytetyö menee ja millaista tietoa se sisältää.

K: Kiitoksia sekä ajasta että vastauksista. Me palaamme asiaan kun saamme työtä eteenpäin.

V: Kiitos.